

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

Fakulta bezpečnostně právní

Katedra trestního práva

**Odklony v trestním řízení se zaměřením na podmíněné
zastavení trestního stíhání**

Bakalářská práce

Deviation of Criminal Proceedings Aimed at Conditional
Discountinuation of Criminal Prosecution

Bachelor thesis

VEDOUCÍ PRÁCE

Mgr. Martin Rezek, LL.B.

AUTOR PRÁCE

Martin Adamík

PRAHA

2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Praze, dne 10. 3. 2023

Martin Adamík

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval vedoucímu bakalářské práce, Mgr. Martinu Rezkovi LL.B., za jeho věcný přístup a čas, který mi v rámci konzultací věnoval.

ABSTRAKT

Bakalářská práce ve svém úvodu teoreticky vymezuje základní pojmy související s trestním řízením. Následující kapitola je věnována definici odklonu jako alternativnímu způsobu trestního procesu, jeho podstatě a účelu a část je věnována i jeho historickému vývoji v českém právním řádu. V další části práce je za pomoci aktuální judikatury podrobně rozebrán institut podmíněného zastavení trestního řízení zejména co do obligatorních i fakultativních podmínek jeho aplikace. Navazující kapitoly popisují další druhy odklonů, kterými jsou podmíněné odložení podání návrhu na potrestání, narovnání a odstoupení od trestního stíhání. Poslední část práce se věnuje úpravě odklonů na Slovensku, kde se práce zabývá zejména jejich komparací s právní úpravou v České republice.

KLÍČOVÁ SLOVA

odklon, podmíněné zastavení trestního stíhání, podmíněné odložení podání návrhu na potrestání, narovnání, odstoupení od trestního stíhání

ANNOTATION

In its introduction, the bachelor thesis theoretically defines fundamental concepts related to criminal proceedings. The subsequent chapter is dedicated to the definition of diversion as an alternative way to a criminal process, its essence and purpose as well as its historical development in the Czech legal system. In the following section of the thesis, with the support of current case law, the institute of the conditional suspension of criminal proceedings is discussed in detail, especially in terms of mandatory and facultative conditions of its application. The remaining chapters describe other types of diversions such as the conditional suspension of bringing a motion of punishment, a settlement, and a withdrawal of criminal prosecution. The last part is dedicated to legal regulation of diversions in Slovakia, particularly to its comparison with legal regulation in Czech Republic.

KEY WORDS

diversion, conditional discontinuance of criminal prosecution, conditional suspension of bringing a motion of punishment, settlement, withdrawal of criminal prosecution

Obsah

Úvod.....	6
1 Vymezení základních pojmů.....	8
1.1 Trestní řízení.....	8
1.2 Stádia trestního řízení.....	8
1.3 Orgány činné v trestním řízení.....	9
1.4 Trestný čin.....	10
2 Pojem, podstata a účel odklonu.....	11
2.1 Odklon v trestním řízení.....	11
2.2 Historie.....	12
2.3 Restorativní justice.....	13
3 Podmíněné zastavení trestního stíhání.....	15
3.1 Podmínky pro uplatnění.....	16
3.1.1 Doznání.....	16
3.1.2 Souhlas obviněného.....	18
3.1.3 Odškodnění poškozeného.....	21
3.1.4 Dostatečnost rozhodnutí.....	24
3.2 Rozhodnutí.....	25
3.3 Asperační varianty.....	28
3.3.1 Závazek zdržet se určité činnosti.....	29
3.3.2 Složení peněžité částky na pomoc obětem trestné činnosti.....	31
3.4 Osvědčení.....	33
4 Podmíněné odložení podání návrhu na potrestání.....	35
5 Narovnání.....	38
5.1 Podmínky pro uplatnění.....	38
6 Užití odklonů v řízení proti mladistvému.....	42
6.1 Odstoupení od trestního stíhání mladistvého.....	44
7 Úprava odklonů na Slovensku.....	47
Závěr.....	49
Seznam použité literatury a pramenů.....	51
Seznam příloh.....	53
Přílohy práce.....	54

Úvod

Tématem mé bakalářské práce jsou odklony v trestním řízení jako alternativní způsoby řešení trestních věcí se zaměřením na podmíněné zastavení trestního stíhání. Po vzniku České republiky a v souvislosti se změnou politických, hospodářských a společenských poměrů začala zejména odborná veřejnost volat po změně mj. trestních zákonů, do kterých se následně po vzoru zahraničních úprav postupně začala začleňovat úprava odklonů, počínaje podmíněným zastavením trestního stíhání. Do trestního práva se začaly prosazovat principy restorativní justice a daleko větší důraz, než kdy dříve se začal klást na odstranění následků trestného činu a zájmy poškozeného. Všechny druhy řízení upravené trestním řádem jsou sice v zásadě rovnocenné ve smyslu procesního vyřízení věci, obviněný má však nárok pouze na projednání své věci ve standardním hlavním líčení a ostatní možné procesní postupy včetně odklonů jsou konstruované pouze jako fakultativní alternativa k němu, tedy volba konkrétního procesního postupu je při splnění zákonných podmínek na úvaze příslušného orgánu činného v trestním řízení.¹ Výsledkem aplikace odklonu v nejužším pojetí je vyřízení věci bez vydání odsuzujícího rozsudku, kdy tak nedochází ke stigmatizaci podezřelého či obviněného.

V současné době jsou odklony nedílnou součástí rozhodovací praxe na státních zastupitelstvích i soudech, nicméně stále dochází vlivem praxe k mírnějším úpravám těchto institutů a k rozšiřování možností jejich užití, které se stává stále více žádoucí. Přiblížit rozhodovací praxi soudů v těchto případech pomůže v této bakalářské práci judikatura českých soudů a tato bude tvořit i jeden z jejích stěžejních prvků. K práci je přistupováno analyticko-deskriptivním přístupem, za účelem získání podrobného náhledu zejména na podmíněné zastavení trestního stíhání a bude se věnovat i některým sporným otázkám, které se pojily či stále pojí k jeho aplikaci. Hlavním cílem této práce je seznámit čtenáře s jednotlivými podmínkami, za kterých může dojít k užití odklonů, kdy vzhledem k rozsáhlosti tématu bude pozornost věnována pouze

¹ [https://verejnazaloba.cz/vice-o-sz/vse-podstatne-o-trestnim-rizeni/odklony\[online\].](https://verejnazaloba.cz/vice-o-sz/vse-podstatne-o-trestnim-rizeni/odklony[online].)[cit. 2023-01-29]

odklonům v užším pojetí, tedy podmíněnému zastavení trestního stíhání, podmíněnému odložení podání návrhu na potrestání, narovnání a odstoupení od trestního stíhání, které jsou začleněny v zákoně č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním² a v zákoně č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů³. Hlavní část bakalářské práce bude věnována podmíněnému zastavení trestního stíhání, kdy u dalších druhů odklonů bude kladen důraz zejména na rozdílné podmínky při jejich aplikaci oproti podmíněnému zastavení trestního stíhání. Práce je členěna celkem do 6 kapitol, kdy první z nich se bude věnovat výkladu obecných pojmů trestního práva, se kterými se budeme setkávat po celou dobu práce. Druhá kapitola bude zaměřena na odklony obecně, na vymezení pojmu odklonu, jeho podstatu a účel. Třetí a nejrozsáhlejší kapitola se bude zabývat rozбором obligatorních i fakultativních podmínek aplikace podmíněného zastavení trestního stíhání. Následující kapitoly se budou věnovat ostatním druhům odklonů, tedy podmíněnému odložení podání návrhu na potrestání, narovnání a odstoupení od trestního stíhání mladistvého. Závěr práce bude věnován právní úpravě odklonů na Slovensku. V rámci psaní bakalářské práce jsem přistoupil i k šetření mezi obvodními státními zastupitelstvími v obvodu Městského státního zastupitelství v Praze a obvodními soudy v obvodu Městského soudu v Praze, kdy jsem prostřednictvím žádostí o informace podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, požadoval informace zejména o četnosti užívání jednotlivých druhů odklonů, kdy s takto zjištěnými informacemi v textu pracuji a vyvozuji z nich patřičné závěry. Při psaní práce jsem vycházel z aktuálně platné a účinné právní úpravy, tj. ke dni 1. 1. 2023.

² Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (dále jen „**TR**“)

³ Zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (dále jen „**ZSVM**“)

1 Vymezení základních pojmů

Pro účely této práce je nejprve namísto obecně představit základní pojmy, se kterými se budeme setkávat v průběhu celé práce a definovat je. V úvodu bude vysvětlen pojem trestní řízení a jeho stádia. V souvislosti s trestním řízením bude dále přiblížen pojem orgánů činných v trestním řízení a jejich úloha v přípravném řízení. Závěrem bude definován trestný čin a jeho dělení.

1.1 Trestní řízení

Trestní řízením se rozumí řízení podle TŘ a podle zákona č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních⁴ a jedná se o postup orgánů činných v trestním řízení. Základním účelem trestního řízení je v souladu se zákonem odhalit pachatele skutku, který naplňuje znaky trestného činu podle hmotného trestního práva, vyšetřit tento skutek a postavit obviněného před soud, který rozhodne o jeho vině či nevině; v případě, že ho shledá vinným, uloží mu trest nebo ochranné opatření (nebo obojí), popřípadě upustí od potrestání, a zajistí výkon trestu i ochranného opatření, pokud byly uloženy.⁵ V rámci trestního řízení je kladen důraz i na možnost odškodnění poškozených a uspokojení jejich nároků.

1.2 Stádia trestního řízení

Každé trestní řízení má několik stádií, které se ve stručnosti pokusím představit. V rámci přípravného řízení orgány činné v trestním řízení prověřují podezření ze spáchání trestného činu, objasňují okolnosti spáchané trestné činnosti a vyhledávají a zajišťují důkazy. Přípravné řízení má dvě fáze, kdy první fází je fáze prověřování, jejímž hlavním úkolem je prověřit, zda skutek, který se stal, je trestným činem, a kdo jej spáchal. Ve chvíli, kdy je známa osoba pachatele a obstarané důkazy nasvědčují tomu, že tato osoba spáchala trestný čin, vydáním usnesení o zahájení trestního stíhání začíná fáze vyšetřování, ve které je trestní řízení již vedeno proti konkrétní osobě. Fáze vyšetřování nejčastěji končí podáním obžaloby k soudu, v případě splnění podmínek je však někdy možné postupovat i

⁴ § 12 odst. 10 TŘ

⁵ ŠÁMAL, P. a kol. Trestní řád I. § 1 až 156. Komentář. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 4

cestou odklonu trestního řízení. Zvláštní fází je tzv. zkrácené přípravné řízení, v rámci které nedochází k zahájení trestního stíhání, ale ke sdělení podezření, a jeho cílem je postavit podezřelého v co nejkratší době před soud. Tato fáze se může konat pouze při splnění určitých předpokladů, a jejím výsledkem může být (pokud nedojde např. k rozhodnutí o odklonu) podání návrhu na potrestání k soudu. Po podání obžaloby či návrhu na potrestání nastává fáze řízení před soudem, kde se rozhoduje o vině obžalovaného a o trestu, příp. i o náhradě škody poškozenému. Další fází, která může, ale nemusí nastat, je řízení o opravných prostředcích, ke které dochází v případě nesouhlasu jedné ze stran s ať už procesním či meritorním rozhodnutím soudu, kterým se řízení končí. V případě vydání pravomocného odsuzujícího rozsudku nastává fáze vykonávacího řízení, v rámci které se zajišťuje výkon uloženého trestu.

1.3 Orgány činné v trestním řízení

Orgány činnými v trestním řízení se rozumějí soud, státní zástupce a policejní orgán.⁶ Každý z orgánů činných v trestním řízení má jasně dané úkoly a vymezenou působnost v jednotlivých stádiích trestního stíhání. V rámci přípravného řízení koná úkony trestního řízení policejní orgán, nad jehož činností vykonává dozor státní zástupce. Poté co skončí přípravné řízení, rozhodne státní zástupce o tom, jestli k soudu podá obžalobu nebo věc vyřídí jinak, kdy tímto jiným vyřízením může být např. zastavení trestního stíhání, postoupení věci jinému orgánu jako přestupek či využití odklonu trestního řízení. Pokud se státní zástupce rozhodne obžalobu podat, tak v řízení před soudem zastupuje stát a je jednou z procesních stran. Soud jako orgán činný v trestním řízení může mít jistou úlohu již v rámci přípravného řízení, např. při povolování odposlechů či domovních prohlídek, hlavní roli má však po podání obžaloby v rámci řízení před soudem, kdy v případě, že nedospěje k závěru o tom, že je třeba věc vrátit státnímu zástupci, postoupit ji jako přestupek nebo zastavit trestní stíhání, nařídí ve věci hlavní líčení. Během hlavního líčení soud provádí dokazování, a po zhodnocení veškerých důkazů je jeho úkolem rozhodnout o vině či nevině obžalovaného a jeho

⁶ § 12 odst. 1 TŘ

případném trestu. Pokud obžalovaný proti rozhodnutí soudu podá odvolání, přezkoumává celou věc ještě nadřízený soud.⁷

1.4 Trestný čin

Podle zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník⁸, je trestným činem protiprávní čin, který trestní zákon označuje za trestný a který vykazuje znaky uvedené v takovém zákoně.⁹ To, co jej odlišuje od přestupku, je skutečnost, že k trestní odpovědnosti je třeba primárně úmyslného zavinění, zato ke spáchání přestupku postačí primárně nedbalost. Trestné činy se dělí na přečiny a zločiny, kdy přečiny jsou všechny nedbalostní trestné činy a ty úmyslné trestné činy, na něž trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby do pěti let, a zločiny jsou všechny trestné činy, které nejsou podle trestního zákona přečiny. Pod zločiny pak spadají i zvlášť závažné zločiny, kterými jsou ty úmyslné trestné činy, na něž trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně 10 let.¹⁰ Zařazení skutku pod přečin či zločin tedy vyjadřuje závažnost takového jednání, a jsou s tím spojeny i další důsledky, kdy např. užití odklonů rozebíraných v této práci je možné pouze u přečinu. V případě mladistvých se neuzívá označení trestný čin, ale provinění.

⁷ <http://www.trestni-rizeni.com/vyklad-pojmu/organy-cinne-v-trestnim-rizeni> [online].[cit. 2022-07-15]

⁸ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník (dále jen „TZ“)

⁹ § 13 odst. 1 TZ

¹⁰ § 14, odst. 1, odst. 2, odst. 3 TZ

2 Pojem, podstata a účel odklonu

2.1 Odklon v trestním řízení

Odklonem v trestním řízení se rozumí alternativa standardního trestního řízení s tím, že je brán jako odchylka od typického průběhu trestního procesu, která znamená, že trestní řízení nedospěje do svého obvyklého konce (vyjma dohody o vině a trestu), do vynesení odsuzujícího rozsudku, nedojde k vyslovení viny, k uložení klasické trestní sankce, ale řízení se od této cesty odkloní a trestní věc se vyřídí jinak.¹¹ Jde o alternativní způsob řešení trestních věcí, kdy se často vůbec nemusí uplatnit stádium projednání před soudem. Jde především i o řešení problému nárůstu kriminality a snahu o efektivnější výkon justice, a to v případech skutkově i právně jednodušších, kdy typově méně závažný trestný čin (zpravidla přečin) spáchaly osoby do té doby žijící řádným životem, popřípadě osoby, u nichž postačí rozhodnutí bez projednání trestní věci v náročném a komplikované hlavním líčení nebo v řízení před soudem.¹² Mezi odklony v trestním řízení jako odchylky od trestního řízení se v nejširším smyslu řadí podmíněné zastavení trestního stíhání, podmíněné odložení podání návrhu na potrestání, narovnání, dohoda o vině a trestu, trestní příkaz a v případě mladistvých pachatelů odstoupení od trestního stíhání v řízení o provinění. Pokud však bereme v potaz pouze odklony v užším slova smyslu, tedy ty odchylky od standardního trestního řízení, které spočívají v tom, že nedochází k vyslovení viny a uložení trestu, nemůžeme mezi ně řadit dohodu o vině a trestu a trestní příkaz, neboť tyto se sice odchyľují od standardního trestního řízení, ale jejich výsledkem je právě vyslovení konečného odsuzujícího rozsudku a uložení trestu.

Odklon v užším smyslu pak vedle zkrácení a zjednodušení trestního řízení sleduje i další cíle, kterými jsou depenalizace (ve vhodných případech nastupuje mírnější forma postihu než při formálním odsouzení a uložení trestu), snížení stigmatizačních účinků trestního řízení (obviněný není formálně uznán vinným se všemi důsledky z toho plynoucími) a v neposlední řadě též rychlejší odčinění

¹¹ JELÍNEK, J. a kol. Trestní právo procesní. 4. vydání. Praha: Leges, 2016, s. 728

¹² GRIVNA, T., ŠÁMAL, P., VÁLKOVÁ, H. a kol. Oběti trestných činů. Komentář. 2. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 540

materiálních i nemateriálních následků trestného činu, což usnadňuje poškozenému, aby dosáhl uspokojení svých nároků.¹³

Mezi obecné podmínky pro aplikaci odklonů patří hlavně menší závažnost spáchaného skutku, souhlas zainteresovaných stran (ne vždy poškozeného), důvodný předpoklad k nápravě obviněného, prokázání spáchání trestného činu obviněným, které je opřeno o dosud shromážděné důkazy, součinnost obviněného při nápravě důsledků jeho činu a jeho ochota nahradit škodu.¹⁴ Charakteristickým znakem odklonu rovněž je, že jeho užitím se, vyjma řízení o schválení dohody o vině a trestu, trestní stíhání zastaví. Užití odklonů je však postupem fakultativním, a i při splnění podmínek k němu příslušný orgán činný v trestním řízení nemusí přistoupit a není na něj právní nárok.

2.2 Historie

Důvody zavádění alternativních způsobů řešení trestních věcí do českého právního řádu je třeba hledat v oblasti trestní politiky, která je vlastní každému státu a která reaguje na měnící se politické, hospodářské a společenské poměry.¹⁵ Jedinou možnou formou odklonu do roku 1990 byl trestní příkaz, který mohl být použit ve skutkově jednoduchých věcech, pokud se přečinu dopustil pachatel, který dosud trestán nebyl a ke spáchání trestného činu se doznal. Po roce 1989 se pod vlivem zejména zahraniční inspirace do českého právního řádu začaly prosazovat i nové způsoby rozhodnutí v trestním řízení, alternativní k vydání odsuzujícího rozsudku a vázané na specifické podmínky, jako je závažnost trestného činu, doznání pachatele atd.¹⁶ Toto souviselo i s nárůstem kriminality, s prodlužováním trestního řízení a s přeplněností českých věznic. Přijímání těchto institutů do českého trestního práva bylo vyvoláno zejména potřebou racionalizace trestní justice, tedy především snahou odbřemenit soudy od enormního nápadu trestních věcí. Současně s tím se počala prosazovat též myšlenka, že odklony

¹³ FENYK, J., CÍSAŘOVÁ, D., GŘIVNA, T. a kol. Trestní právo procesní. 7. Vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019, s. 779

¹⁴ ŠÁMAL, P. a kol. Trestní řád: komentář. 7., dopl. a přeprac. vyd. Praha: C.H.Beck, 2013, 3. sv. Velké komentáře, s. 3478

¹⁵ OSMANČÍK, O. a kol. K problematice alternativních trestů a opatření. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 1996, s. 20

¹⁶ <http://www.trestni-rizeni.com/vyklad-pojmu/organy-cinne-v-trestnim-rizeni> [online].[cit. 2022-07-15]

v trestním řízení přispívají k neopominutelné potřebě individualizace trestněprávního postihu, jako takové respektují principy do České republiky pomalu pronikající restorativní justice a jsou spojeny s mnoha dalšími výhodami.¹⁷ Zákonem č. 292/1993 Sb., kterým byl novelizován trestní řád, došlo k zavedení institutu podmíněného zastavení trestního stíhání, o 2 roky poté byl dalším novelizujícím zákonem č. 152/1995 Sb. do trestního řádu zaveden institut narovnání, který kladl ještě větší důraz na odškodnění poškozeného a byl navázán na aktivní spolupráci nejen s pachatelem, ale i s osobou poškozeného. Přijetím ZSVM došlo k rozšíření o další možnost odklonu, a to institut odstoupení od trestního stíhání, který však může být užit pouze u mladistvých pachatelů. Novelou TŘ zákonem č. 283/2004 Sb. pak došlo k úpravě dalších druhů odklonů v trestním řízení, resp. ve zkráceném přípravném řízení, které bylo nově zakotveno do trestního řádu, a kterými jsou podmíněné odložení podání návrhu na potrestání a odložení věci za současného schválení narovnání. Dosud posledním druhem odklonu v širším slova smyslu, který byl implementován do českého právního řádu novelou č. 193/2012 Sb., je dohoda o vině a trestu, kterou se obviněný vzdává práva na projednání věci před soudem typicky výměnou za mírnější trest.

2.3 Restorativní justice

Odklony jsou úzce spojeny s prvky tzv. restorativní justice. Pojem restorativní justice lze ve stručnosti vyložit jako určitý koncept zacházení s pachateli, odlišný od klasické neboli atributivní (trestající) justice, vycházející z názoru, že současná trestní spravedlnost nepředstavuje adekvátní reakci společnosti na kriminalitu.¹⁸ Tento koncept se zaměřuje spíše než na potrestání pachatele a represivní funkci trestního práva na obnovení narušených mezilidských vztahů mezi pachatelem a osobou poškozenou, na přijetí odpovědnosti pachatelem, aktivní zapojení osob poškozených v trestním řízení, a důraz je kladen zejména na odčinění způsobené újmy pachatelem trestné činnosti. Restorativní justice se soustředí primárně na vztah mezi pachatelem, obětí a jejich nejbližším sociálním okolím, na pochopení samotného činu v kontextu všech jeho

¹⁷ TIBITANZLOVÁ, A. Odklony v trestním řízení. Praha: Leges, 2018, s. 29-30

¹⁸ KARABEC, Z. Koncept restorativní justice. In: Restorativní justice. Sborník příspěvků a dokumentů. Ed. Z. Karabec. Institut pro kriminologii a sociální prevenci. Praha, 2003, s. 8

morálních, sociálních a ekonomických souvislostí, na projev upřímného pokání obviněného a na převzetí jeho osobní odpovědnosti za nápravu způsobené újmy, které vedou k odpuštění činu ze strany oběti a společnosti.¹⁹ Jeho opakem je retributivní justice, která se spíše než na obnovení předchozích poměrů a vztahů soustředí na potrestání pachatele a osoba poškozeného je do jisté míry přehlížena. Rozvoj restorativní justice souvisel i s přijetím zákona č. 257/2000 Sb., o Probační a mediační službě, kterým došlo ke vzniku Probační a mediační služby, jejímž hlavním úkolem je provádět úkony probace a mediace v trestním řízení, tedy usilovat o zprostředkování účinného a společensky prospěšného řešení konfliktů spojených s trestnou činností a mj. i vytvářet podmínky pro užití odklonu v konkrétní trestní věci, ve které je činnou.

¹⁹ TIBITANZLOVÁ, A. Odklony v trestním řízení. Praha: Leges, 2018, s. 29-30

3 Podmíněné zastavení trestního stíhání

Podmíněné zastavení trestního stíhání je upraveno v § 307 až § 308a TR a jedná se o v praxi nejčastěji využívanou formu odklonu. Lze jej charakterizovat jako rozhodnutí prozatímní se stanovením zkušební doby vázané na splnění určitých podmínek a povinností uložených obviněnému. Z pohledu trestního práva hmotného trestní odpovědnost pachatele trvá, z pohledu práva procesního se věci i nadále zabývají orgány činné v trestním řízení.²⁰ Smyslem tohoto institutu, ostatně i jako dalších forem odklonů, je maximálně odlehčit výkonu trestní justice v méně závažných případech, pokud to lze vzhledem k osobě obviněného, jeho dosavadnímu životu a k okolnostem případu považovat za dostačující, přičemž kromě těchto okolností, jež by měly být v každém jednotlivém případě pečlivě posouzeny a konkrétně uvedeny, je k jeho užití třeba splnění i dalších podmínek.²¹ Tyto podmínky musí být splněny kumulativně, a patří mezi ně, že se řízení vede o přečinu, dále doznání obviněného k činu, souhlas obviněného s vyřízením věci tímto způsobem a v případě způsobené škody, že tuto škodu, resp. nemajetkovou újmu nahradil, nebo s poškozeným o její náhradě uzavřel dohodu, nebo učinil jiná opatření k její náhradě, resp. vydal bezdůvodné obohacení činem získané, nebo s poškozeným o jejím vydání uzavřel dohodu, anebo učinil jiná vhodná opatření k jejímu vydání.

Účelem podmíněného zastavení trestního stíhání je poskytnout podezřelému či obviněnému z přečinu možnost odklonu spočívající v tom, že není nutné přistoupit k vyslovení viny a trestu. Je proto určeno pro takové případy, v nichž je vhodné klást větší důraz na výchovný účel před represí a upřednostnit nahrazení škody poškozenému před vyslovením viny a příp. uložením a výkonem trestu odsouzeným. Preferuje tedy nápravu škodlivých následků protiprávního jednání před represivním trestním postihem obviněného.²²

O aplikaci tohoto odklonu může rozhodnout v přípravném řízení po skončení vyšetřování státní zástupce a v řízení před soudem po podání obžaloby, resp. návrhu na potrestání, soud. Podmíněně zastavit lze i trestní stíhání

²⁰ GRIVNA, T., ŠÁMAL, P., VÁLKOVÁ, H. a kol. Oběti trestných činů. Komentář. 2. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 540

²¹ JELÍNEK, J. a kol. Trestní právo procesní. 6. vydání. Praha: Leges, 2021, s. 794

²² Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 28. 8. 2014, sp. zn. 6 Tdo 992/2014

mladistvého či právnické osoby a lze k němu přistoupit i přes nesouhlas poškozeného, který však proti němu může brojit podáním stížnosti, kdy je pak rozhodnutí o podmíněném zastavení přezkoumáno nadřízeným orgánem.

3.1 Podmínky pro uplatnění

Jak již bylo naznačeno v kapitole 1.4 věnující se definici trestného činu, podmíněné zastavení trestního stíhání lze užít pouze v případě řízení o přečinu (bez omezení horní hranice trestní sazby), kdy následující podkapitoly se budou věnovat zejména dalším podmínkám, za kterých je možno uvažovat o aplikaci podmíněného zastavení trestního stíhání.

3.1.1 Doznání

Jednou ze základních podmínek pro to, aby vůbec bylo možno uvažovat o podmíněném zastavení trestního stíhání, je doznání obviněného, které musí splňovat určité náležitosti. Doznání obviněného k činu je třeba opatřit procesně použitelným způsobem, v případě podmíněného zastavení trestního stíhání je proto nutné jej zachytit na protokol o výsledku obviněného podle § 90 a násl. TŘ, tedy až po sdělení obvinění pro konkrétní skutek. Povahu doznání nemá doznání obsažené v určitém písemném podání, například v žádosti o podmíněné zastavení trestního stíhání. Stejně tak ho nelze procesně účinně učinit například před probačním úředníkem či mediátorem v rámci jednání s poškozeným.

Doznání se musí vztahovat na celý skutek a musí zahrnovat všechny skutkové okolnosti naplňující zákonné znaky stíhaného trestného činu, tedy vedle znaků objektivní stránky skutkové podstaty i zavinění v zákonem předpokládané formě úmyslu či nedbalosti.²³ Doznání se nevztahuje k právní kvalifikaci a obviněný k němu nesmí být žádným způsobem donucován. Doznání nesmí stát osamoceně a musí být podpořeno i dalšími důkazními prostředky, ať už listinami ve spisovém materiálu či usvědčujícími výpověďmi svědků.

²³ FENYK, J., CÍSAŘOVÁ, D., GŘIVNA, T. a kol. Trestní právo procesní. 7. Vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019, s. 795-796

Podstatou doznání, resp. tím, co je možné považovat za doznání, aby v souvislosti s ním mohlo dojít k podmíněnému zastavení trestního stíhání, se opakovaně zabývaly soudy různých instancí. Ze současné judikatury je pak patrné, že i výpověď, která se může jevit jako doznání, nemusí v konkrétním případě splňovat podmínky, při kterých může být využito tohoto odklonu. Náležitostmi doznání se zabýval Krajský soud v Hradci Králové v řízení vedeném pod spisovou značkou 10 To 336/2003. Tamní soud se zabýval tím, zda doznání obviněného zahrnovalo všechny znaky skutkové podstaty trestného činu, včetně subjektivní stránky. V tomto trestním řízení obviněný nedoznal úmysl spáchat trestný čin a událost popisoval tak, že pokud by soud z jeho výpovědi vycházel, jednalo by se ze strany obžalovaného o nutnou obranu ve smyslu podle § 13 TZ. Obviněný totiž mj. uvedl, že pěstmi ho napadl po hádce jako první poškozený. Toto by však jako okolnost vylučující protiprávnost vylučovalo uznat obžalovaného vinným. Krajský soud v Hradci Králové pak ve svém rozhodnutí dospěl k závěru, že za doznání obviněného k činu ve smyslu ustanovení § 307 odst. 1 písm. a) TŘ nelze považovat takovou jeho výpověď, která obsahuje popis skutku zahrnující okolnosti, které by vylučovaly protiprávnost činu, např. že jednal v nutné obraně podle § 13 TZ.²⁴

Další z trestních řízení, ve kterém byla řešena otázka doznání a jeho náležitostí, se týkal řidičky, která při řízení vozidla poslouchala hudbu, kterou měla puštěnou ve svých hudebních sluchátcích na uších. Řidička při předjíždění vozidla před sebou nezapnula ukazatel pro změnu směru jízdy a začala vozidlo před sebou předjíždět. V tu chvíli ale řidičku již předjíždělo vozidlo jedoucí za ní. Aby toto vozidlo zabránilo střetu s vozidlem řidičky, byl jeho řidič nucen strhnout řízení na levou stranu mimo vozovku, kde své vozidlo naboural do stromu a tím si na vozidle způsobil škodu nikoli malou. Soud prvního stupně uzavřel, že obžalovaná v projednávané věci zaujala ke svému zavinění korektní postoj, uznala jej, nebyla dosud soudně trestána a dopravní nehoda byla s největší pravděpodobností způsobena její pouhou nepozorností a soustředěním na poslech hudby. Věc se následně dostala z důvodu podané stížnosti státní zástupkyně ke Krajskému soudu v Českých Budějovicích, kde byla věc vedena pod spisovou značkou 4 To

²⁴ Usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 19. 8. 2003, sp. zn. 10 To 336/2003

383/2005. Odvolací soud se zabýval tím, zda doznání obžalované zahrnovalo všechny znaky skutkové podstaty trestného činu a dospěl k závěru, že obžalovaná sice nebyla schopna sdělit konkrétní informace pro potvrzení jejího zavinění dopravní nehody, ale také nevyloučila a v doznání připustila, že při jejím jednání mohla taková situace nastat, aniž by tuto situaci mohlo ovlivnit nějaké další vozidlo, se kterým by došlo ke kontaktu. Obžalovaná se rovněž nedokázala vyslovit, zda při incidentu byl použit z její strany ukazatel změny směru jízdy, své zavinění ale neodmítla. Stížnostní soud pak ve svém rozhodnutí uvedl, že za doznání ve smyslu § 307 odst. 1 písm. a) TŘ lze považovat i výpověď obžalované, ve které dozná skutečnosti umožňující závěr o tom, že se trestného činu dopustila, aniž by výslovně uvedla, že se cítí vina určitým činem. Ve věcech, kdy připadá v úvahu zavinění ve formě nevědomé nedbalosti je totiž možno za doznání považovat i výpověď, ve které obžalovaná neuvádí některé podstatné okolnosti významné pro posouzení trestnosti činu, neboť je právě pro svou nepozornost, v níž lze spatřovat nedbalost, nepostřehla, ale připouští, že tyto okolnosti nastaly, a nevznáší žádné výhrady vůči své trestní odpovědnosti.²⁵

Podmíněné zastavení trestního stíhání není vyloučeno ani v případě trestního stíhání právnické osoby. Doznání požadované ustanovením § 307 odst. 1 písm. a) TŘ bude v řízení o přečinu vedeném jak proti fyzické osobě, tak i proti právnické osobě, jejímž jménem obviněná fyzická osoba měla přečin spáchat, naplněno tím, že doznání učiní tato obviněná fyzická osoba (§ 8 odst. 1 zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim²⁶).²⁷

3.1.2 Souhlas obviněného

Další podmínkou nutnou pro to, aby bylo možno užít podmíněné zastavení trestního stíhání, je souhlas obviněného s takovým postupem, který je nutno odlišovat od doznání k činu. Aby obviněný mohl dát kvalifikovaný souhlas, je potřeba, aby jej orgány činné v trestním řízení řádně poučili o obsahu a významu podmíněného zastavení trestního stíhání podle § 307 TŘ. Podle § 33 odst. 5 TŘ totiž platí, že všechny orgány činné v trestním řízení jsou povinny vždy obviněného

²⁵ Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 3. 5. 2005, sp. zn. 4 To 383/2005

²⁶ Zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim (dále jen „**TOPO**“)

²⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 17. 9. 2014, sp. zn. 5 Tz 41/2014

o jeho právech poučit a poskytnout mu plnou možnost jejich uplatnění. Poučení o smyslu, účelu, obsahu, významu a podmínkách podmíněného zastavení trestního stíhání by mělo být obviněnému poskytnuto ideálně v rámci přípravného řízení, nejpozději však před tím, než státní zástupce nebo soud přistoupí k vydání usnesení o podmíněném zastavení trestního stíhání.²⁸ Souhlas obviněného s tímto postupem bývá často zachycen na protokol o výsledku obviněného, v závěru samotné výpovědi, kde obviněný odpovídá ano či ne na dotaz, zda případně souhlasí s podmíněným zastavením trestního stíhání podle § 307 odst. 1, odst. 2 TŘ. Otázkou samozřejmě zůstává, zda policejní orgán k takovému poučení přistupuje pouze formálně, kdy obviněného pouze nechá podepsat protokol o jeho výsledku a položí mu výše uvedenou otázku, či zda obviněnému skutečně vysvětlí tento způsob vyřízení věci tak, aby obviněný pochopil výhodnost takového postupu. Ideální variantou by bylo, aby policejní orgán k takovému poučení přistupoval pečlivě a obviněnému vše vysvětlil, nicméně vzhledem k praktické nemožnosti kontroly takového postupu by v úvahu přicházela alespoň ta možnost, že by obviněnému před samotným výsledkem byla dána oproti podpisu zvlášť listina, kde by byla citována přinejmenším ustanovení z trestního řádu týkající se podmíněného zastavení trestního stíhání, kdy toto podepsané poučení by se stalo jednak součástí trestního spisu, ale zejména by bylo dáno obviněnému domů k dalšímu prostudování. Pokud totiž obviněný nemá obhájce, velmi zřídka sám iniciuje možnost využití podmíněného zastavení trestního stíhání a byť podání návrhu na podmíněné zastavení trestního stíhání není podmínkou pro jeho užití, minimálně donutí orgány činné v trestním řízení se důkladněji zabývat tím, zda zde jsou či nejsou splněny podmínky pro podmíněné zastavení trestního stíhání, a v návaznosti na to mohou činit vůči obviněnému další úkony. Státní zástupce při podání obžaloby, a soudce při vydání rozsudku, by se v případě takového návrhu učiněného ze strany obviněného měl v odůvodnění rozhodnutí zabývat tím, proč návrhu obviněného nevyhověl, což pak může obviněného navést ke splnění podmínek dodatečně v rámci řízení před soudem prvního stupně, event. v řízení odvolacím.

²⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 11. 1. 2012, sp. zn. 8 Tdo 1571/2011

Vzhledem ke stejnému účelu a smyslu podmíněného odložení podání návrhu na potrestání a podmíněného zastavení trestního stíhání, a při prakticky shodných podmínkách jejich použití, bylo judikováno, že pokud byla osoba v postavení podezřelého v rámci své výpovědi poučena o možnosti postupovat podle § 179g TŘ a s takovým postupem souhlasila, přičemž státní zástupce nezvolil tento způsob odklonu a podal k soudu návrh na potrestání, není vyloučeno, aby soud považoval takový souhlas za dostačující i pro rozhodnutí o podmíněném zastavení trestního stíhání.²⁹ Není tedy třeba, aby byl obviněný samosoudcem před vydáním takového rozhodnutí opětovně poučován o možnosti využití institutu podmíněného zastavení trestního stíhání, resp. aby si musel opatřovat jeho souhlas s užitím tohoto institutu. Tento závěr byl následně na základě novely zákona č. 220/2021 Sb., vtělen i do ustanovení trestního řádu, a to s účinností od 1. 1. 2022, kde je v § 307 odst. 3 TŘ výslovně uvedeno, že jestliže obviněný již udělil souhlas s podmíněným odložením podání návrhu na potrestání, považuje se tento souhlas i za souhlas obviněného s podmíněným zastavením trestního stíhání. Tato stejná situace se pak dá aplikovat i na doznání podezřelého učiněné pouze v procesním postavení podezřelého, kdy ani v takovém případě si samosoudce nemusí opatřovat nové, řádné, doznání obviněného.

Pokud je obviněný osobou nesvéprávnou nebo osobou, které byla svéprávnost omezena, dává za něj souhlas zákonný zástupce, popřípadě opatrovník. Souhlas s podmíněným zastavením trestního stíhání právnické osoby nemůže vyjádřit obviněná fyzická osoba (§ 34 odst. 4 TOPO), nýbrž osoba oprávněná v trestním řízení vedeném proti právnické osobě činit úkony ve smyslu § 34 odst. 1, odst. 2 nebo odst. 5 zákona TOPO, resp. § 21 odst. 1, odst. 2, odst. 3 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.³⁰

K aplikaci podmíněného zastavení trestního stíhání není potřeba souhlas poškozeného. Pokud poškozený nesouhlasí s jeho užitím např. proto, že orgán činný v trestním řízení vycházel z odborného vyjádření k výši škody, ale přitom on sám se domnívá, že má nárok na vyšší částku, není to překážkou pro vydání takového rozhodnutí, nicméně jako osobě, která má právo stížnosti do usnesení

²⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 5. 9. 2012, sp. zn. 5 Tdo 859/2012

³⁰ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 17. 9. 2014, sp. zn. 5 Tz 41/2014

o podmíněném zastavení trestního stíhání, a které se toto usnesení doručuje, může svůj nesouhlas následně vyjádřit podáním stížnosti do usnesení.

3.1.3 Odškodnění poškozeného

Nutnost nahrazení způsobené škody (materiální či imateriální) nebo vydání bezdůvodného obohacení jsou naplněním základního principu úpravy odklonů, kterým je odstranění škodlivých následků trestné činnosti a zejména narovnání vztahů mezi pachatelem a osobou poškozeného. Tento krok vyžaduje již jistou aktivitu obviněného, kterou musí vyvinout směrem k poškozenému, kdy nepostačuje obecné prohlášení o tom, že v budoucnu škodu nahradí či v budoucnu vydá bezdůvodné obohacení. Pokud trestným činem nebyla způsobena žádná majetková či nemajetkové újma, nevylučuje to užití tohoto institutu. I tato podmínka v průběhu let doznala svého vývoje, když např. do 30. 6. 2011 nebyla v zákonné úpravě vůbec zavedena podmínka vydání bezdůvodného obohacení podle § 307 odst. 1 písm. c) TŘ, kdy tato podmínka byla do trestního řádu zavedena až novelou zákona č. 181/2011 Sb.

Při posuzování otázky škodlivého následku při podmíněném zastavení trestního stíhání je nutné vždy vycházet ze skutku, který je obviněnému kladen za vinu, a zkoumat, zda ke konkrétní škodě nebo k bezdůvodnému obohacení došlo v příčinné souvislosti s protiprávním jednáním obviněného a zda je zahrnuta jeho zaviněním. Přestože nemusí být v popisu skutku obsaženém v žalobním návrhu obžaloby nebo návrhu na potrestání uvedeny např. všechny osoby, které v důsledku protiprávního jednání obviněného utrpěly škodu nebo na jejichž úkor bylo získáno bezdůvodné obohacení, musí orgán rozhodující o podmíněném zastavení trestního stíhání, pokud je vzniklá škoda nebo bezdůvodné obohacení v příčinné souvislosti se zaviněným jednáním obviněného, které je mu kladeno za vinu, zkoumat, zda obviněný nahradil škodu, pokud byla činem způsobena, nebo s poškozeným o její náhradě uzavřel dohodu, anebo učinil jiná potřebná opatření k její náhradě, nebo vydal bezdůvodné obohacení činem získané, nebo s poškozeným o jeho vydání uzavřel dohodu, anebo učinil jiná vhodná opatření k jeho vydání, ve vztahu ke všem subjektům, jimž škodu skutečně způsobil nebo na jejichž úkor se bezdůvodně obohatil, a to bez ohledu na to, zda jsou zachyceny v

popisu skutku, který je předmětem trestního stíhání.³¹ Škoda nemusí být znakem skutkové podstaty daného trestného činu, např. roztržené tričko není znakem skutkové podstaty přečinu výtržnictví podle § 358 TZ, avšak obviněný má povinnost takto způsobenou majetkovou škodu poškozenému pro to, aby mohlo být uvažováno o jeho podmíněném zastavení, nahradit.³²

Způsob a rozsah náhrady škody se liší podle konkrétních okolností případu. Základem může být vyjádření poškozeného, to však musí být ověřeno orgány činnými v trestním řízení tak, aby o výši škody a její náhradě nevznikaly pochybnosti.³³ Takovým ověřením může být např. zadání vypracování odborného vyjádření k hodnotě věci, případně ve skutkově složitějších věcech zadání vypracování znaleckého posudku. Potvrzení o uhrazení škody či do budoucna uzavřená dohoda o náhradě škody mohou mít jakoukoliv podobu, nicméně z důvodu nutnosti ověření jejich existence je vhodné, aby byly sepsány v listinné podobě a byly obviněným založeny do spisového materiálu tak, aby o jejich existenci nebylo pochyb, přičemž je žádoucí, aby byla jejich pravost u poškozeného orgány činnými v trestním řízení ověřena. Pokud obviněný do doby vydání usnesení o podmíněném zastavení trestního stíhání celou škodu neuhradil, ale uzavřel s poškozeným dohodu o tom, že mu škodu uhradí např. ve splátkách či k nějakému datu, příslušný orgán činný v trestním řízení v usnesení o podmíněném zastavení trestního stíhání obviněnému zpravidla uloží povinnost, aby škodu uhradil ve zkušební době podmíněného zastavení trestního stíhání, a splnění této povinnosti i následně po uplynutí zkušební doby ověřuje.

Překážkou tohoto postupu není ani situace, když obviněný učiní jiné opatření k náhradě škody, např. osloví poškozené osoby a vyžádá si od nich bankovní údaje, nebo složí částku ve výši způsobené škody do soudní úschovy. Stejně tak je možno rozhodnout o podmíněném zastavení trestního stíhání, pokud poškozený odmítne nejen plnění náhrady škody nebo vydání bezdůvodného obohacení ze strany obviněného, ale i uzavření dohody o náhradě škody nebo vydání bezdůvodného obohacení, popřípadě za situace, kdy se poškozený

³¹ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 19. 12. 2012, sp. zn. 15 Tdo 1128/2012

³² TIBITANZLOVÁ, A. Odklony v trestním řízení. Praha: Leges, 2018, s. 118

³³ GRIVNA, T., ŠÁMAL, P., VÁLKOVÁ, H. a kol. Oběti trestných činů. Komentář. 2. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 548

zdržuje na neznámém místě.³⁴ Za další jiné učiněné opatření k náhradě škody, nemajetkové újmy v penězích, resp. vydání bezdůvodného obohacení, lze považovat např. oznámení dopravní nehody jako pojistné události příslušné pojišťovně a poskytnutí další součinnosti potřebné k uhrazení škody prostřednictvím pojistky obviněného.³⁵ V případě pojmu „jiná potřebná opatření“ podle § 307 odst. 1 písm. b) TR se musí jednat o opatření, které přináší poškozenému podobnou míru jistoty, jakou mu přináší dohoda uvedená v tomtéž ustanovení, jejíž obsah je právně závazný a jejíhož splnění se lze domoci soudně. Za jiné potřebné opatření nelze považovat pouhý slib obviněného, že nahradí škodu způsobenou trestným činem a vstoupí s poškozeným do jednání ohledně sjednání splátkového kalendáře. Takový slib totiž obviněného k ničemu nezavazuje a nelze ho považovat za účinnou a potřebnou míru součinnosti obviněného k tomu, aby poškozenému byla škoda uhrazena.³⁶

Překážkou pro užití této formy odklonu není skutečnost, že obviněný poškozenému nenahradil nemajetkovou újmu, kterou poškozený požaduje, neboť takovou povinnost mu trestní řád neukládá. Je tomu tak proto, že vyčíslení nemajetkové újmy bývá zpravidla obtížné a šlo by tak proti smyslu podmíněného zastavení trestního stíhání, kterým je i rychlost vyřízení věci. Nic však nebrání tomu, aby obviněný s poškozeným, dobrovolně uzavřeli dohodu o náhradě nemajetkové újmy.

Důležitou úlohu při sjednávání dohody o náhradě škody, nemajetkové újmy, event. dohody o vydání bezdůvodného obohacení má, resp. může mít, Probační a mediační služba, konkrétně její probační úředníci. Nemusí jít pouze o majetkové vyrovnání, ale rovněž o vyřešení konfliktu mezi obviněným a poškozeným a narovnání jejich vztahů. Probační úředník může plnit roli prostředníka mezi obviněným a poškozeným s cílem zajistit jejich setkání a dojednat oboustranně přijatelnou dohodu, tzv. urovnat konflikt mezi nimi, který je následkem spáchaného trestného činu.³⁷

³⁴ GRIVNA, T., ŠÁMAL, P., VÁLKOVÁ, H. a kol. Oběti trestných činů. Komentář. 2. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 550

³⁵ FENYK, J., CÍSAŘOVÁ, D., GRIVNA, T. a kol. Trestní právo procesní. 7. Vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019, s. 796

³⁶ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 18. 12. 2012, sp. zn. 4 Tdo 1515/2012

³⁷ ŠÁMAL, P., MUSIL, J., KUČTA, J. a kol. Trestní právo procesní. 4. Přepracované vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 731

3.1.4 Dostatečnost rozhodnutí

Aby příslušný orgán činný v trestním řízení mohl rozhodnout o podmíněném zastavení trestního stíhání, je potřeba, aby bylo možno takové rozhodnutí považovat vzhledem k osobě obviněného, s přihlédnutím k jeho dosavadnímu životu a k okolnostem případu, za dostačující. Za takovou skutečnost není možné považovat jen např. nižší škodlivost trestného činu, ale i trestní minulost obviněného, jeho postoj k věci i postoj poškozeného. Jako podklad pro účely posouzení dosavadního způsobu života obviněného pak slouží zejména opis z evidence Rejstříku trestů, výpis z Centrální evidence stíhaných osob, opis z Centrální evidence přestupků, zpráva o pověsti obviněného z místa jeho bydliště, jeho pracovní hodnocení anebo výpis z evidenční karty řidiče.³⁸

Orgán činný v trestním řízení by měl obdobně jako při úvahách o trestu zohledňovat veškeré přitěžující a polehčující okolnosti uvedené v § 41 a § 42 TZ. Při hodnocení konkrétní osoby obviněného je třeba hodnotit negativní i pozitivní stránky (charakteristiku) osoby obviněného, které měly vliv na spáchání přečinu a vyplývající z jeho chování ve společnosti. Přitom bude třeba vzít v úvahu i to, zda jde o mladistvého, osobu ve věku blízkém věku mladistvých, recidivistu, popř. zda jde o obviněného zmenšeně příčetného apod. Rozhodnutí o podmíněném zastavení trestního stíhání lze považovat za dostačující za předpokladu, že obviněný dosud vedl řádný život. Nedostatky v tomto směru, ovšem nikoliv podstatné, by mohly být případně vyváženy významnějšími klady druhé podmínky, tj. okolnostmi případu, které jsou zvláštního zřetele hodné.³⁹ Za takové okolnosti lze považovat povahu a závažnost přečinu a jeho vliv na společnost (veřejný zájem) či na poškozeného. Mohou jimi být čas a místo spáchání přečinu, jeho intenzita, osoba poškozeného (např. dítě či senior). Okolnosti případu budou vyjádřeny zejména významem chráněného zájmu, který byl přečinem porušen nebo ohrožen, způsobem provedení přečinu a jeho následky, mírou zavinění obviněného, jeho pohnutkou, záměrem nebo cílem, prostředím a situací, za nichž k činu došlo, společenskými poměry v době a na místě spáchání činu, mírou

³⁸ TIBITANZLOVÁ, A. Odklony v trestním řízení. Praha: Leges, 2018, s. 125

³⁹ ŠÁMAL, P., MUSIL, J., KUČTA, J. a kol. Trestní právo procesní. 4. Přepracované vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 738

rozmáhání se podobných trestných činů, odezvou veřejnosti na spáchaný čin apod.⁴⁰ Na jisté negativní poznatky může příslušný orgán činný v trestním řízení reagovat i tím, že může v souladu § 307 odst. 2 TŘ po obviněném požadovat splnění ještě další podmínky, a to buď zavázání se během zkušební doby zdržet se určité činnosti, pokud se v souvislosti s ní dopustil přečinu, nebo složení určité peněžité částky na účet státního zastupitelství nebo soudu určenou státu na peněžitou pomoc obětem trestné činnosti podle zvláštního právního předpisu.

Stejně jako při sjednávání dohody o náhradě škody či jiného vyrovnání mezi obviněným a poškozeným, tak i při opatřování podkladů pro rozhodnutí o podmíněném zastavení trestního stíhání, event. při podání zprávy za účelem rozhodnutí o tom, zda se podmíněně odsouzený ve zkušební době osvědčil, či nikoliv, mohou sehrát svoji roli úředníci Probační a mediační služby, kteří zejména jednáním s obviněným a poškozeným zjišťují, jak se obviněný choval před činem a po něm, jak se choval ve zkušební době a jak plnil své závazky.⁴¹

3.2 Rozhodnutí

Rozhodnutí o podmíněném zastavení trestního stíhání je rozhodnutím sui generis pro svou dočasnost, neboť trestní stíhání ani v případě takového rozhodnutí není pravomocně skončeno. Protože nejde o rozhodnutí o vině, nýbrž o tzv. mezitímní rozhodnutí, není ani v rozporu se zásadou presumpce nevinny.⁴² Rozhodnout o podmíněném zastavení trestního stíhání lze už v přípravném řízení nebo až v řízení před soudem prvního stupně, který tak může učinit po předběžném projednání obžaloby, v hlavním líčení nebo i mimo hlavní líčení.⁴³ Orgánem oprávněným podmíněně zastavit trestní řízení je tak v přípravném řízení státní zástupce (okresního či krajského státního zastupitelství), a přistoupit k němu může kdykoliv od zahájení trestního stíhání až do doby podání obžaloby, a v řízení před soudem předseda senátu, který tak

⁴⁰ ŠÁMAL, P., MUSIL, J., KUČHTA, J. a kol. Trestní právo procesní. 4. Přepracované vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 738

⁴¹ Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 21. 8. 2001, sp. zn. 7 To 317/2001

⁴² GRIVNA, T., ŠÁMAL, P., VÁLKOVÁ, H. a kol. Oběti trestných činů. Komentář. 2. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 540

⁴³ ŠÁMAL, P., MUSIL, J., KUČHTA, J. a kol. Trestní právo procesní. 4. Přepracované vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 732

může učinit v předchozím odstavci uvedenými způsoby. Na vydání rozhodnutí o podmíněném zastavení trestního stíhání v přípravném řízení ani v řízení před soudem nemá obviněný nárok, nicméně státní zástupce by měl činit v průběhu přípravného řízení taková nezbytná opatření, aby případně mohl trestní stíhání podmíněně zastavit.

Rozhodnutí o podmíněném zastavení trestního stíhání má formu usnesení, proti kterému je přípustná stížnost, kdy toto usnesení se doručuje osobě obviněného a osobám poškozených, kteří proti němu mají právo stížnosti, v případě řízení před soudem i státnímu zástupci. Stížnost má odkladný účinek, a osoba stěžovatele se může v případě vyhovění stížnosti domoci řádného průběhu procesu, až po pravidelné řízení před soudem včetně hlavního líčení a meritorního rozhodnutí ve věci.⁴⁴ Rozhodnutí o podmíněném zastavení trestního stíhání musí vždy obsahovat popis skutku, pro který se trestní stíhání vede, a jeho právní kvalifikaci. Součástí rozhodnutí je i odůvodnění, kde by mělo být rozebráno splnění jednotlivých podmínek podmíněného zastavení trestního stíhání a rozebrána důkazní situace. Poslední částí usnesení je poučení, ve kterém jsou uvedeny skutečnosti k opravnému prostředku – jaký opravný prostředek je možné uplatnit (stížnost), kdo jej může uplatnit, u kterého orgánu a v jaké lhůtě – a rovněž informace o tom, že stížnost má v případě podmíněného zastavení trestního stíhání odkladný účinek⁴⁵. Součástí poučení u podmíněného zastavení trestního stíhání musí být dále např. v případě závazku zdržení se řízení motorových vozidel poučení o povinnosti odevzdat řidičský průkaz podle zvláštního právního předpisu a o tom, že právní mocí rozhodnutí o podmíněném zastavení trestního stíhání pozbude řidičského oprávnění⁴⁶.

V usnesení o podmíněném zastavení trestního stíhání musí být vždy stanovena zkušební doba, po kterou bude sledováno vedení dalšího řádného života obviněným, event. i splnění dalších podmínek, např. zaplacení náhrady škody, zdržení se určité činnosti či složení peněžité částky na pomoc obětem trestné činnosti. Délka zkušební doby v usnesení podle § 307 odst. 1 TŘ činí 6

⁴⁴ ŠÁMAL, P., MUSIL, J., KUČHTA, J. a kol. Trestní právo procesní. 4. Přehledové vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 732

⁴⁵ Odkladný neboli suspenzivní účinek znamená, že včas podanou stížností se odkládá právní moc a vykonatelnost napadeného rozhodnutí.

⁴⁶ § 307 odst. 7, věta druhá TŘ

měsíců až 2 roky, v usnesení podle 307 odst. 2 TŘ 6 měsíců až 5 let. Zkušební doba začne běžet od právní moci usnesení. V případě uzavření dohody o náhradě škody či vydání bezdůvodného obohacení musí usnesení obsahovat výrok o tom, aby obviněný ve zkušební době škodu nahradil nebo bezdůvodné obohacení vydal. Vyjma výroku o délce zkušební doby a výroku týkajícího se náhrady škody musí usnesení učiněné podle § 307 odst. 2 TŘ obsahovat výrok s určením činnosti, které se obviněný zavázal zdržet, nebo výrok obsahující konkrétní výši peněžité částky, kterou se obviněný zavázal zaplatit na peněžitou pomoc obětem trestné činnosti. Zkušební doba může být delší, než je doba, po kterou se obviněný zavázal zdržet se určité činnosti.⁴⁷

Rozhodující orgán může rovněž obviněnému dalším výrokem uložit, aby dodržoval ve zkušební době přiměřená omezení či plnil přiměřené povinnosti v souladu s § 307 odst. 8 TŘ, případně může nad obviněným stanovit dohled. K jejich uložení není potřeba výslovný souhlas obviněného, avšak bez zjištění stanoviska obviněného k jejich uložení by se mohla minout účinkem a neplnila by svůj účel. Rozhodující orgán si může vybrat z demonstrativního výčtu omezení a povinností uvedených v § 48 odst. 4 TZ⁴⁸, která mohou mít formu zákazů či příkazů, event. však může uložit i jiné, zde neuvedené omezení či povinnost. Vždy je však třeba, aby uložené přiměřené omezení i povinnost měly nějakou souvislost se spáchaným trestným činem, byly dostatečně určité, bylo možné jejich dodržování kontrolovat a měly by odpovídat závažnosti a okolnostem spáchaného trestného činu. Jejich nedodržování není nijak vynutitelné, nicméně může mít pro obviněného následek ve formě neosvědčení se ve zkušební době.

Při stanovování délky zkušební doby je vždy třeba, aby měl orgán činný v trestním řízení na paměti, že rozhodnutí o podmíněném zastavení trestního stíhání není rozhodnutím o vině obviněného, a v návaznosti na to může po

⁴⁷ Srov. § 307 odst. 4, věta druhá, TŘ

⁴⁸ Znění § 48 odst. 4 TZ: Soud může jako přiměřená omezení a přiměřené povinnosti uložit zejména a) podrobit se výcviku pro získání vhodné pracovní kvalifikace, b) podrobit se vhodnému programu sociálního výcviku a převýchovy, c) podrobit se léčení závislosti na návykových látkách, které není ochranným léčením podle tohoto zákona, d) podrobit se vhodným programům psychologického poradenství, e) zdržet se návštěv nevhodného prostředí, sportovních, kulturních a jiných společenských akcí a styku s určitými osobami, f) zdržet se neoprávněných zásahů do práv nebo právem chráněných zájmů jiných osob, g) zdržet se hazardních her, hraní na hracích přístrojích a sázek, h) zdržet se požívání alkoholických nápojů nebo jiných návykových látek, i) uhradit dlužné výživné nebo jinou dlužnou částku, j) veřejně se osobně omluvit poškozenému, nebo k) poskytnout poškozenému přiměřené zadostiučinění.

neosvědčení obviněného ve zkušební době dojít k budoucímu projednávání věci, např. po uplynutí čtyř let od spáchání přečinu, kdy už bude podstatně oslabena hodnota opatřených důkazů, což může mít negativní vliv na meritorní rozhodnutí zejména o vině obviněného.⁴⁹ Proto by se měla vždy volit délka zkušební doby i s ohledem na závažnost spáchaného přečinu.

3.3 Asperační varianty

Jak již bylo naznačeno v kapitole 3.1.4 věnující se Dostatečnosti rozhodnutí, i v případě zjištění jistých nedostatků ve vedení řádného života obviněným, je možné i u takového obviněného při splnění podmínek podle § 307 odst. 1 TŘ postupovat cestou podmíněného zastavení trestního stíhání, orgán činný v trestním řízení však může po obviněném zejména vzhledem k vyšší škodlivosti činu požadovat ještě splnění některé z podmínek podle § 307 odst. 2 TŘ. Toto ustanovení stanovením doplňujících a současně též zpříšňujících podmínek tohoto institutu fakticky rozšiřuje možnost řešení trestních věcí odklonem od standardního řízení v podobě podmíněného zastavení trestního stíhání i na případy, v nichž by se jinak s ohledem na povahu a závažnost stíhaného činu, specifické okolnosti jeho spáchání nebo poměry obviněného, nemohlo uplatnit.⁵⁰

Podmínkou podle § 307 odst. 1 písm. a) TŘ je, že se obviněný během zkušební doby zaváže zdržet se určité činnosti, která může spočívat i v držení a chovu zvířat a péči o ně, pokud se v souvislosti s ní dopustil přečinu, a podmínkou podle § 307 odst. 2 písm. b) TŘ je, že obviněný složí určitou peněžitou částku určenou státu na peněžitou pomoc obětem trestné činnosti podle zvláštního právního předpisu⁵¹, a tato částka není zřejmě nepřiměřená závažnosti přečinu. Opět je potřeba, aby i takové rozhodnutí bylo možno důvodně považovat za dostačující.

⁴⁹ ŠÁMAL, P., MUSIL, J., KUČHTA, J. a kol. Trestní právo procesní. 4. Přehledové vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 739

⁵⁰ Stanovisko Nejvyššího státního zastupitelství ke sjednocení výkladů zákonů a jiných právních předpisů ze dne 23. 11. 2022, sp. zn. 1 SL 725/2022

⁵¹ Zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů a o změně některých zákonů

Obě asperační podmínky spočívají v tom, že obviněný na tomto místě dobrovolně převezme závazek, který svým obsahem a charakterem fakticky představuje zvláštní sankční prvek, jenž odpovídá újmě, která je pachateli trestného činu působena standardně prostřednictvím uložení trestu.⁵² Byť to ze znění zákona přímo nevyplývá, je možné každou z těchto podmínek uložit jednotlivě, ale i současně, kdy uložení obou těchto podmínek naráz může být opět reakcí na potřebnou dostatečnost takového rozhodnutí.

3.3.1 Závazek zdržet se určité činnosti

V zákoně nejsou výslovně uvedeny činnosti, kterých se obviněný může zavázat zdržet, nicméně bylo dovozeno, že se může zdržet pouze pěti kategorií činností, tj. výkon zaměstnání, povolání, funkce, činnosti, ke které je potřeba zvláštního povolení, anebo výkon činnosti upravené zvláštním předpisem.⁵³ Nově pak byl tento výčet rozšířen o další kategorii, která je pak výslovně v zákoně uvedena, a jedná se o činnost, která může spočívat i v držení a chovu zvířat a péči o ně. Touto novelou bylo reagováno na trestnou činnost, která byla spáchána zvířetem v souvislosti se zanedbáním povinností jejího majitele, nejčastěji se tak jedná o případy nedbalostního ublížení na zdraví. Činnosti jiné povahy se zdržet nelze, orgán činný v trestním řízení však její omezení může vyjádřit prostřednictvím přeměřených omezení a povinností podle § 48 odst. 4 TZ. Obviněný sám navrhuje dobu, po kterou se zavazuje zdržet se určité činnosti. Závazek obviněného nesmí být delší než zkušební doba (může být však kratší), kterou soud stanoví v rozhodnutí o podmíněném zastavení trestního stíhání. Proto v případě, že se obviněný zaváže zdržet se určité činnosti na dobu překračující zkušební dobu, soud svým rozhodnutím jeho závazek formuluje tak, aby se vztahoval jen na stanovenou zkušební dobu podmíněného zastavení trestního stíhání.⁵⁴ Obecně je však orgán činný v trestním řízení vázán navrženou dobou trvání závazku a nemůže ji nijak zkracovat ani navyšovat. Činnost musí přímo a bezprostředně souviset se spáchanou trestnou činností, avšak nemusí být

⁵² TIBITANZLOVÁ, A. Odklony v trestním řízení. Praha: Leges, 2018, s. 128

⁵³ Tamtéž s. 128

⁵⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 14. 4. 2015, sp. zn. 4 Tdo 6/2015

znakem objektivní stránky spáchaného trestného činu. Postačí ovšem, jestliže tato činnost poskytla obviněnému příležitost ke spáchání trestného přečinu, nebo pokud alespoň usnadnila spáchání přečinu. Tak například zneužívá-li obviněný svého řídičského oprávnění a řídičské dovednosti k páchaní trestné činnosti proti cizímu majetku, kterou si takovým způsobem usnadňuje, může být účinné z hlediska podmíněného zastavení trestního stíhání, aby se zdržel řízení motorových vozidel.⁵⁵

Zdalem nejčastěji bývá tato podmínka využívána v souvislosti s trestnou činností v dopravě, kdy obviněný činí závazek zdržení se řízení motorových vozidel. I v tomto případě musí být takový závazek učiněn dobrovolně a obviněný sám musí prohlásit, na jakou dobu se zaváže zdržet řízení motorových vozidel. V případě, že obviněný takový závazek vůbec neučiní, nebo se zaváže zdržet řízení na dobu, která není s ohledem na spáchanou trestnou činnost a její okolnosti (např. výše promile alkoholu v dechu) pro rozhodující orgán činný v trestním řízení přijatelná, může právě to být překážkou pro užití tohoto institutu. Pokud se obviněný zaváže zdržet se řízení motorových vozidel a tento jeho závazek je vyjádřen ve výroku usnesení o podmíněném zastavení trestního stíhání, musí být obviněný (v případě, že mu řídičský průkaz nebyl zadržen již v průběhu trestního řízení) v předmětném usnesení podle § 307 odst. 5 tr. řádu poučen o povinnosti odevzdat řídičský průkaz podle zvláštního právního předpisu příslušnému obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností do pěti pracovních dnů ode dne nabytí právní moci usnesení, a rovněž o tom, že právní mocí usnesení pozbývá řídičského oprávnění. Opis rozhodnutí s vyznačenou právní mocí pak předseda senátu, příp. státní zástupce, zašle obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností podle trvalého pobytu obviněného, který jej následně vyznačí v registru řidičů. V případě, že byl obviněnému zadržen řídičský průkaz ještě před nabytím právní moci usnesení, např. policejním orgánem v souvislosti se spáchaným přečinem, rozhodne příslušný orgán neprodleně po nabytí právní moci usnesení o započtení doby, po kterou mu bylo řídičské oprávnění odňato a

Určitou nevýhodou závazku podle § 307 odst. 2 písm. a) TR, zejména pro řidiče motorových vozidel v souvislosti se zdržením se řízeních motorových

⁵⁵ GRIVNA, T., ŠÁMAL, P., VÁLKOVÁ, H. a kol. Oběti trestných činů. Komentář. 2. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 554

vozidel, byla skutečnost, že na rozdíl oproti trestu zákazu činnosti spočívajícího v řízení motorových vozidel uloženého v odsuzujícím rozsudku, obviněný v případě podmíněného zastavení trestního stíhání neměl možnost žádat po polovině výkonu trestu o podmíněné upuštění od zbytku výkonu takového závazku. Významnou novinku týkající se závazku zdržení se určité činnosti proto do trestního řádu přinesla novela TŘ zákonem č. 220/2021 Sb., kterou zde byl vložen § 308a, podle kterého může obviněný po uplynutí poloviny doby, po kterou se zavázal zdržet se určité činnosti, navrhnout předsedovi senátu a v přípravném řízení státnímu zástupci zcela upustit od zbytku výkonu závazku bez dalšího, pokud v době trvání takového závazku prokázal způsobem svého života, že jeho dalšího výkonu není třeba. V minulosti mohla být právě absence této možnosti důvodem, proč řada obviněných radši volila cestu klasického soudního řízení, neboť se odmítali vzdát řidičského oprávnění na celou dobu, a začlenění této úpravy do TŘ tak může být jedině přínosem.

3.3.2 Složení peněžité částky na pomoc obětem trestné činnosti

Závazek, resp. slib složení peněžité částky určené státu na peněžitou pomoc obětem trestné činnosti by měl být stejně jako v případě závazku zdržet se určité činnosti dobrovolný a výslovně prohlášený. Obviněný sám by měl navrhnout konkrétní výši peněžité částky, kterou je ochoten složit. V praxi však dochází i k tomu, že např. státní zástupce, který má za to, že by bylo na místě postupovat podle 307 odst. 2 písm. b) TŘ (a obviněný v přípravném řízení vyslovil souhlas s takovým postupem), zašle obviněnému přípis obsahující mj. výši konkrétní částky, za které by s ohledem na osobu obviněného a okolnosti trestné činnosti při jejím zaplacení bylo možné uvažovat o podmíněném zastavení trestního stíhání. Poté je již na obviněném, zda se rozhodne takový návrh akceptovat a určenou částku zaplatí či nikoliv. V souvislosti s účelem odklonu je však vždy třeba, aby měl příslušný orgán činný v trestním řízení na paměti i osobu poškozeného a jeho nárok na náhradu škody příp. bezdůvodné obohacení, kdy zaplacení peněžité částky na pomoc obětem trestné činnosti by nemělo neúměrně zasáhnout do majetkové sféry obviněného, a zejména být na úkor poškozeného, kdy by to mohlo omezit schopnost obviněného nahradit mu způsobenou škodu.

V rozhodnutí o podmíněném zastavení trestního stíhání musí být v jednom z jeho výroků uvedena přesná výše peněžitě částky. Tato částka musí být uvedena i ve výroku rozhodnutí i v případě, že obviněný peněžitou částku určenou státu na peněžitou pomoc obětem trestné činnosti složil na účet soudu a v přípravném řízení na účet státního zastupitelství již před rozhodnutím o podmíněném zastavení trestního stíhání.⁵⁶ Složená peněžitá částka nesmí být zřejmě nepřiměřená závažnosti přečinu, což posuzuje soud a v rámci přípravného řízení státní zástupce. V případě, že obviněný složil určitou částku na účet soudu nebo státního zastupitelství, a nedojde k rozhodnutí o podmíněném zastavení trestního stíhání, tato částka se vrací obviněnému.

V aplikační praxi byly mezi státními zástupci zaznamenány rozdílné názory ohledně stanovení okamžiku složení peněžitě částky na účet státního zastupitelství jako podmínky pro rozhodnutí podle § 307 odst. 2 písm. b) TŘ. Byl totiž zaznamenán právní názor, že z dikce zákona je zjevné, že v době rozhodování státního zástupce již má být předmětná peněžitá částka na účtu státního zastupitelství složena, a pokud tomu tak není, a obviněný je ke složení peněžitě částky zavázán až např. v průběhu stanovené zkušební doby, nebo v konkrétní stanovené lhůtě, je to považováno za nesprávné. K tomuto aktuálně zaujalo stanovisko Nejvyššího státního zastupitelství, dle kterého i přesto, že v praxi zpravidla dochází ke složení peněžitě částky určené státu na peněžitou pomoc obětem trestné činnosti na účet státního zastupitelství již před rozhodnutím o podmíněném zastavení trestního stíhání, současná právní úprava umožňuje, aby peněžitá částka jako podmínka ve smyslu § 307 odst. 2 písm. b) TŘ, byla složena na účet státního zastupitelství i po vydání rozhodnutí o podmíněném zastavení trestního stíhání⁵⁷. Je tedy možné postupovat oběma způsoby, avšak obviněný by nikdy neměl opomenout částku na pomoc obětem trestné činnosti po právní moci usnesení na konkrétní účet složit, neboť její nesložení může být důvodem pro neosvědčení se obviněného ve zkušební době.

⁵⁶ ŠÁMAL, P., MUSIL, J., KUČHTA, J. a kol. Trestní právo procesní. 4. Přepřacované vydání. Praha : C. H. Beck, 2013, s. 739

⁵⁷ Stanovisko Nejvyššího státního zastupitelství ke sjednocení výkladů zákonů a jiných právních předpisů ze dne 23. 11. 2022, sp. zn. 1 SL 725/2022

3.4 Osvědčení

Jestliže obviněný v průběhu zkušební doby vedl řádný život, splnil povinnost nahradit způsobenou škodu, vydat bezdůvodné obohacení nebo jinou povinnost, k jejímuž splnění se zavázal, a vyhověl i dalším uloženým omezením, je orgánem, který o podmíněném zastavení trestního stíhání rozhodl⁵⁸, rozhodnuto opět formou usnesení o jeho osvědčení s tím, že právní mocí takového usnesení nastávají účinky definitivního zastavení trestního stíhání s důsledkem *res iudicata*.⁵⁹ K účelu o rozhodování o tom, zda obviněný žil ve zkušební době řádným životem, si příslušný orgán činný v trestním řízení po uplynutí zkušební doby vyžádá zprávy o chování obviněného, tedy zejména opis z rejstříku trestů, opis z evidence přestupků, zprávu z místa bydliště, příp. evidenční kartu řidiče, zprávu Probační a mediační služby v případě uloženého dohledu či přiměřeného omezení či povinnosti, nad kterou vykonávala kontrolu právě Probační a mediační služba. Vhodné však je, aby byly takové zprávy vyžadovány již v průběhu zkušební doby, neboť v případě nevedení řádného života a dlouhé zkušební doby je žádoucí, aby bylo případně již v jejím průběhu rozhodnuto o neosvědčení a o pokračování v trestním stíhání. Vedení řádného života předpokládá především další úplnou bezúhonnost, tzn. že obviněný by neměl být odsouzen za jiný trestný čin, postižen za přestupek, kárné provinění či jiné delikty, a kromě toho i splnění všech občanských, rodinných a pracovních povinností. Příslušný orgán tak musí dospět k závěru, že se obviněný choval tak, že je možno učinit závěr, že spáchaný přečin byl jen zcela mimořádným vybočením z jeho jinak řádného způsobu života.⁶⁰

Pokud jsou zjištěny nedostatky v chování obviněného, může na ně příslušný orgán reagovat již v průběhu zkušební doby např. stanovením dohledu (pokud mu již předtím nebyl uložen), může prodloužit zkušební dobu, stanovit mu dosud neuložené přiměřené omezení či povinnosti, event. výchovné opatření, případně i některou z podmínek uvedenou v § 307 odst. 2 TŘ. Pokud však dojde

⁵⁸ Pokud však o podmíněném zastavení trestního stíhání rozhodl odvolací soud, rozhoduje o osvědčení obviněného soud prvního stupně.

⁵⁹ TIBITANZLOVÁ, A. Odklony v trestním řízení. Praha: Leges, 2018, s. 139

⁶⁰ ŠÁMAL, P., MUSIL, J., KUČHTA, J. a kol. Trestní právo procesní. 4. Přepracované vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 740

k závěru, že žádné z uvedených opatření by nevedlo k nápravě obviněného, rozhodne o tom, že se obviněný neosvědčil a v trestním stíhání se pokračuje. Poté se tedy v závislosti na stadiu řízení pokračuje v přípravném řízení a dochází po provedení všech nutných procesních úkonů k podání obžaloby, anebo se pokračuje v řízení před soudem. Způsob života obviněného je však třeba důsledně hodnotit ze všech rozhodných hledisek, a ne každé vybočení musí nutně vést k závěru o nevedení řádného života⁶¹, zkoumat je třeba vždy závažnost např. spáchaného přestupku či negativního poznatku s ohledem na závažnost spáchaného přečinu a další plnění povinností obviněným. V případě, že je příslušný orgán činný v trestním řízení nečinný a nevydal do jednoho roku po uplynutí zkušební doby, aniž by na tom měl podezřelý vinu, některé z výše uvedených rozhodnutí (ať už o osvědčení, neosvědčení, prodloužení zkušební doby apod.), uplatní se fikce, že se obviněný ve zkušební době osvědčil.

⁶¹ Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 20. 3. 1997, sp. zn. 4 To 1 83/97

4 Podmíněné odložení podání návrhu na potrestání

Dalším druhem odklonu, který je možné v průběhu trestního řízení, přesněji řečeno v průběhu zkráceného přípravného řízení aplikovat, je podmíněné odložení podání návrhu na potrestání, jehož úpravu nalezneme v ustanovení § 179g TR. Zkrácené přípravné řízení je jednou z forem přípravného řízení, v rámci které je možné projednat ty nejméně závažné a skutkově jednoduché trestné činy, které nevyžadují rozsáhlé dokazování. Zkrácené přípravné řízení se koná o trestných činech, o nichž přísluší konat řízení v prvním stupni okresnímu soudu a na které zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice nepřevyšuje pět let, jestliže podezřelý byl přistižen při činu nebo bezprostředně poté, nebo v průběhu prověřování trestního oznámení nebo jiného podnětu k trestnímu stíhání byly zjištěny skutečnosti, jinak odůvodňující zahájení trestního stíhání a lze očekávat, že podezřelého bude možné ve lhůtě v § 179b odst. 4 TR postavit před soud.⁶² Touto rozhodnou lhůtou jsou dva týdny ode dne sdělení podezření podezřelému, avšak ani lhůta předcházející sdělení podezření od zahájení úkonů trestního řízení nesmí být nepřiměřeně dlouhá, je-li znám pachatel trestné činnosti již od samého počátku. Tuto lhůtu lze maximálně o deset dnů prodloužit, a v případě, že ani v této lhůtě není zkrácené přípravné řízení skončeno, nařídí státní zástupce policejnímu orgánu, aby ve věci zahájil trestní stíhání. Užití toho odklonu z povahy věci právě s ohledem na výše uvedené lhůty předpokládá vysokou úroveň operativnosti a preciznosti jak státního zástupce, tak i policejních orgánů, protože veškeré potřebné úkony, které se týkají dokazování, musí být jako takové provedeny ve velmi krátkém časovém úseku; toto by však, alespoň teoreticky, nemělo činit problém, když by se v případě podmíněného odložení podání návrhu na potrestání, jak z výše uvedeného vidno, mělo alespoň teoreticky jednat vždy o takové trestné činy, které jsou na první pohled zřejmé a jako takové nemají nijak složitý ani skutkový, ani právní základ.⁶³

I tento druh odklonu stejně jako podmíněné zastavení trestního stíhání má sloužit především k narovnání vztahů mezi podezřelým a poškozeným a vést k co nejrychlejšímu a nejehospodárnějšímu vyřízení věci. Podmíněné odložení podání

⁶² § 179a odst. 1 TR

⁶³ TIBITANZLOVÁ, A. Odklony v trestním řízení. Praha: Leges, 2018, s. 176

návrhu na potrestání má fakticky stejnou právní úpravu co do podmínek jeho užití jako podmíněné zastavení trestního stíhání, které byly pouze přizpůsobeny pro zkrácené přípravné řízení. Jeho aplikace je však oproti dalším druhům odklonů užší, neboť se netýká všech přečinů, ale pouze těch trestných činů, na které zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice nepřevyšuje pět let. Vzhledem k jeho aplikovatelnosti pouze ve zkráceném přípravném řízení může o tomto druhu odklonu rozhodnout pouze státní zástupce, který usnesením podmíněně odloží podání návrhu na potrestání a podezřelému stanoví podmínky, při jejichž splnění nedojde k následnému podání návrhu na potrestání k soudu.

Jak již bylo uvedeno výše, podmínky k jeho užití jsou prakticky totožné s těmi, za kterých je možno podmíněně zastavit trestní stíhání obviněného, tedy podezřelý musí souhlasit s takovým vyřízením věci, musí se k trestné činnosti doznat (procesně použitelným způsobem v rámci výsledku podezřelého podle § 179b odst. 3 TŘ), dále musí nahradit škodu (případně s poškozeným o její náhradu uzavřít dohodu či učinit jiná potřebná opatření k její náhradě), event. vydat bezdůvodné obohacení, a státní zástupce musí takové rozhodnutí považovat za dostačující vzhledem k osobě podezřelého a k okolnostem trestné činnosti. I v případě podmíněného odložení podání návrhu na potrestání je možno uplatnit asperační varianty k potrestání s použitím tohoto odklonu (totožné s asperačními variantami uvedenými v § 307 odst. 2 TŘ), které jsou popsány v § 179g odst. 2 TŘ a přistupují k výše uvedeným základním podmínkám. V podrobnostech si ohledně všech podmínek dovolím odkázat na to, jak jsou rozvedeny v kapitole 3.1 nazvané Podmínky pro uplatnění.

Státní zástupce o podmíněném odložení podání návrhu na potrestání může rozhodnout až poté, co je mu ze strany policejního orgánu předložena zpráva o výsledku zkráceného přípravného řízení. Takové rozhodnutí má pak formu usnesení, proti kterému je přípustná stížnost. Vydat takové usnesení může státní zástupce ve lhůtě dvou týdnů stanovené pro konání zkráceného přípravného řízení, eventuálně v prodloužené lhůtě. Vzhledem ke krátkým procesním lhůtám je vhodné, aby podezřelý, případně státní zástupce, činili aktivní kroky k možnosti využití takového postupu co nejdříve po sdělení podezření podezřelému.

Po uplynutí zkušební doby, na kterou bylo podmíněně odloženo podání návrhu na potrestání, musí státní zástupce učinit buď rozhodnutí o tom, že se

podezřelý osvědčil, o tom, že se podezřelý neosvědčil, výjimečně může ponechat podmíněně odložení podání návrhu na potrestání v platnosti a prodloužit zkušební dobu až o jeden rok. Co může v praxi činit problémy je to, zda v případě rozhodnutí o neosvědčení státní zástupce rovnou podává k soudu návrh na potrestání, či zda takové rozhodnutí v sobě automaticky zahrnuje příkaz policejnímu orgánu k zahájení trestního stíhání. Trestní řád totiž pouze v § 179h odst. 3 říká, že pokud státní zástupce rozhodne o tom, že se podezřelý neosvědčil, postupuje dále podle § 179c až 179f TR, aniž by se zabýval otázkou dalšího plynutí lhůty pro skončení zkráceného přípravného řízení. Na tuto problematiku tak byl navázán můj průzkum mezi obvodními státními zastupitelstvími v Praze, kdy bylo šetřením zjištěno, že drtivá většina obvodních státních zastupitelství v obvodu Městského státního zastupitelství v Praze si následný postup vykládá tak, že po právní moci rozhodnutí o neosvědčení podezřelého ve zkušební době se k soudu podá návrh na potrestání, tedy věc nevrací policejnímu orgánu k zahájení trestního stíhání. Takovýto postup považuji za vhodnější, neboť naplňuje smysl vedení zkráceného přípravného řízení, kterým je zejména jeho rychlost a efektivnost, když po zahájení trestního stíhání je třeba činit řadu dalších procesních úkonů (minimálně výslech obviněného a umožnit jemu, příp. i poškozeným, kteří se přihlásili s nárokem na náhradu škodu, prostudovat spis), které v případě např. nekontaktnosti některé z těchto osob nemusí být rychle proveditelné a věc se může dostat k soudu třeba až za několik měsíců.

5 Narovnání

Narovnání představuje další druh odklonu v trestním řízení. Jeho podstata spočívá v dohodě mezi obviněným a poškozeným, která vyžaduje schválení státního zástupce či soudu, přičemž procesním důsledkem je zastavení trestního stíhání. Právě skutečnost, že podstatou narovnání je dohoda mezi obviněným a poškozeným, činí z narovnání institut, který nejvíce konvenuje s principy tzv. restorativní (obnovující) justice. Obviněný totiž musí dosáhnout určitého odpuštění ze strany poškozeného, které je deklarováno souhlasem poškozeného s narovnáním, což významně přispívá k obnovení sociálních vztahů narušených spácháním trestného činu a k nápravě pachatele.⁶⁴ Tento odklon tedy po obviněném i poškozeném vyžaduje již jistý druh aktivity, jehož cílem je urovnání vztahů do budoucna a nalezení a přijetí oboustranně přijatelného řešení. Pokud poškozený z jakéhokoliv důvodu nebude mít zájem na tom dohodnout se s obviněným, nelze jej k tomu nutit, a bude třeba postupovat buď cestou jiného odklonu, nebo cestou standardního trestního řízení, které následně vyústí v meritorní rozhodnutí soudu. Narovnání je přípustné jak v přípravném řízení, tak v řízení před soudem, a je upraveno v § 307 až 309 TŘ. Co se týká využívání tohoto institutu v praxi, pak právě výše zmiňovaná nutná aktivita obviněného i poškozeného při uzavírání dohody o náhradě škody je důvodem, pro který nebývá prakticky vůbec ze strany státních zastupitelství a soudů prvního stupně, o čemž svědčí i šetření provedené mezi obvodními státními zastupitelstvími v obvodu Městského státního zastupitelství v Praze a mezi obvodními soudy v obvodu Městského soudu v Praze, podle kterého byl tento institut v roce 2021 využit pouze jednou a v roce 2022 ve čtyřech případech, a to vždy až ve fázi řízení před soudem, nikoliv však v přípravném řízení.

5.1 Podmínky pro uplatnění

Stejně jako v případě podmíněného zastavení trestního stíhání, tak i o užití tohoto odklonu lze uvažovat pouze v řízení o přečinu. S takovým postupem pak

⁶⁴ FENYK, J., CÍSAŘOVÁ, D., GRIVNA, T. a kol. Trestní právo procesní. 7. Vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019, s. 801

musí souhlasit nejen obviněný, ale i poškozený. Souhlas může být učiněn způsobem nevzbuzujícím pochybnost zejména o jeho dobrovolnosti a musí být učiněn v souladu s § 59 odst. 1, věta druhá TŘ⁶⁵. V případě více poškozených musí s tímto postupem souhlasit všichni. Na rozdíl od podmíněného zastavení trestního stíhání další podmínkou není doznání obviněného, ale prohlášení obviněného o tom, že spáchal skutek, pro který je stíhán, a nejsou důvodné pochybnosti o tom, že toto prohlášení bylo učiněno svobodně, vážně a určitě. Rozdíl mezi doznáním obviněného a mezi prohlášením o spáchání skutku je třeba spatřovat v tom, že prohlášení se týká pouze skutkových okolností zahrnujících znaky skutkové podstaty spáchaného trestného činu, aniž by se obviněný musel vyjadřovat ke všem okolnostem trestného činu a zejména k zavinění. Postačí, pokud bude takové prohlášení zachyceno na protokol v rámci výslechu podle § 310 odst. 1 TŘ. Prohlášení obviněného se jako takové váže pouze k rozhodnutí o upuštění od dalšího trestního stíhání, jestliže bude narovnání schváleno, a tedy jej nelze použít v dalším řízení jako důkaz proti obviněnému, jestliže k narovnání nakonec nedojde.⁶⁶ Ani prohlášení obviněného o spáchání skutku však orgány činné v trestním řízení nezavazuje povinnosti zajistit důkazy, které prokazují vinu obviněného, kdy prohlášení obviněného a skutková zjištění musí být ve vzájemném souladu.

Další podmínkou je, že obviněný v souvislosti se spáchaným přečinem je beze zbytku finančně vypořádán s poškozeným, pokud jde o náhradu škody nebo vydání bezdůvodného obohacení získaného činem, nebo obviněný učinil jiná dostatečná opatření k uhrazení způsobené škody a vydání bezdůvodného obohacení získaného činem. To platí i o škodě nebo bezdůvodném obohacení, které nejsou znakem skutkové podstaty přečinu.⁶⁷ TŘ se vypořádal i s případem vzniku nemajetkové újmy, kterou je možno jinak odčinit, primárně tedy přiměřeným zadostiučiněním, zejména penězi, případně i jinak, například věcnou pomocí či osobní pomocí poškozenému. Podstatné je, že poškozený se musí vypořádat s nároky všech poškozených. Poškozený by při uzavírání dohody měl však

⁶⁵ Podle § 59 odst. 1, věta druhá TŘ lze podání učinit písemně, ústně do protokolu, v elektronické podobě, telegraficky, telefaxem nebo dálnopisem.

⁶⁶ TIBITANZLOVÁ, A. Odklony v trestním řízení. Praha: Leges, 2018, s. 151

⁶⁷ ŠÁMAL, P. a kol. Trestní řád II. § 157 až 314s. Komentář. 7. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3517-3518

pamatovat zejména na to, že pokud se s obviněným dohodne o náhradě škody v budoucnu, pravomocné usnesení o narovnání není exekučním titulem a nebude jej moci v případě nezaplacení po obviněném vymáhat prostřednictvím občanskoprávního řízení.

Dalším významným rozdílem oproti podmíněnému zastavení trestního stíhání je to, že aby mohlo dojít k užití institutu narovnání, musí spácháním trestného činu vzniknout škoda nebo újma poškozenému. O schválení narovnání tedy nelze rozhodnout, pokud nebyla trestným činem způsobena škoda či jiná újma, kterou by bylo možné nahradit nebo jinak odčinit v procesu narovnání, a v řízení o tomto trestném činu nevystupuje osoba poškozená ve smyslu ustanovení § 43 TR, se kterou by obviněný případně mohl jednat o uzavření dohody o narovnání jejich vzájemných vztahů dotčených spáchaným trestným činem.⁶⁸ Další obligatorní podmínkou je složení peněžité částky určené státu na peněžitou pomoc obětem trestné činnosti. Obviněný sám si určí částku, která mu přijde adekvátní a kterou je ochoten na tento účet složit, aby mohlo být dosaženo sledovaného účelu. U stanovení výše této částky by měl být obviněnému nápomocen jeho obhájce a probační úředník. Pokud by však zde proběhlo určité naznačení stanoviska státního zástupce nebo soudce, pak se to stejně jako v případě dalších druhů odklonů nejeví jako porušení nestrannosti z jejich strany, nemůže však částku určenou obviněným měnit.⁶⁹ Na rozdíl od podmíněného zastavení trestního stíhání je potřeba, aby částka byla složena již v době, kdy je rozhodováno o schválení narovnání, neboť toto rozhodnutí není podmíněné, ale je meritorním rozhodnutím o vině, a po zastavení trestního stíhání by již nebylo možné nezaplacení částky přičítat obviněnému jakkoliv k tíži. Nadto lze snad jenom uvést, že i právě tato podmínka může být mnohdy překážkou u nemajetných pachatelů pro úspěšné uplatnění narovnání, neboť se předpokládá, že obviněný má takové majetkové poměry, které mu dovolují nejenom nahradit celou škodu, ale ještě navíc disponovat dalšími finančními prostředky, které by mohl složit na pomoc obětem trestné činnosti a kterou by přitom příslušný orgán nepovažoval za zřejmě nepřiměřenou závažnosti přečinu. I u narovnání je

⁶⁸ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 18. 11. 2003, sp. zn. 4 Tz 156/2003

⁶⁹ ŠČERBA, F. Alternativní tresty a opatření v nové právní úpravě. 2. Vydání. Praha: Leges, 2014, s. 92

podmínkou, aby byl takový způsob vyřízení věci považován za dostačující vzhledem k povaze a závažnosti spáchaného činu, k míře, jakou byl přečinem dotčen veřejný zájem, k osobě obviněného a jeho osobním a majetkovým poměrům.

Pokud státní zástupce, potažmo soud, dospěje k závěru o splnění všech výše uvedených podmínek, ještě před rozhodnutím schválení narovnání vyslechne obviněného a poškozeného k uzavřené dohodě a její dobrovolnosti, obviněnému vysvětlí obsah obvinění a oba zároveň poučí o následcích uzavřené dohody a schválení narovnání. Rozhodnutí má formu usnesení a obsahuje 2 výroky, kdy prvním je výrok o schválení narovnání, který v sobě zahrnuje popis skutku, výši uhrazené škody/rozsah bezdůvodného obohacení/způsob jiného odčinění újmy a peněžitou částku určenou státu na peněžitou pomoc obětem trestné činnosti, a druhým je výrok o zastavení trestního stíhání. V odůvodnění by se měl příslušný orgán věnovat zejména důkazní situaci, právním úvahám a právní kvalifikaci a dostatečnosti rozhodnutí. Proti usnesení je možné podat stížnost, kdy právo stížnosti mají obviněný, poškozený, a v řízení před soudem i státní zástupce. Pokud usnesení nabude právní moci, vytváří překážku věci pravomocně rozhodnuté a trestní stíhání je definitivně skončeno. Protože však takové rozhodnutí není rozhodnutím o vině a nemá povahu pravomocného odsuzujícího rozsudku, neobjeví se ve výpisu z evidence Rejstříku trestů, ale jako skutečnost významná pro trestní řízení pouze v opisu z evidence Rejstříku trestů. Institut narovnání je možné použít i v rámci zkráceného přípravného řízení, kdy podle § 179c odst. 2 písm. g) TŘ může státní zástupce věc odložit, pokud současně rozhodl o narovnání, rozdíl oproti schválení narovnání v rámci standardního trestního je tedy ten, že druhým výrokem je nikoliv výrok o zastavení trestního stíhání, ale o odložení trestní věci. Vzhledem ke krátkým lhůtám ve zkráceném přípravném řízení a nutnosti uzavření dohody mezi obviněným a poškozeným však ani tady nebývá tento institut využíván.

6 Užití odklonů v řízení proti mladistvému

I v případě mladistvých pachatelů je možné užití odklonů, resp. je to více než žádoucí, a ZSVM státnímu zástupci v přípravném řízení dokonce v § 58 ukládá, aby organizoval svoji činnost tak, aby bylo možné ve všech vhodných případech využít přiměřená výchovná opatření a zvláštní způsoby řízení, a orgány činné v trestním řízení by měly mladistvého ve vhodných případech poučovat o možnosti jejich použití. U osob mladistvých se stejně jako u dospělých může užití podmíněné odložení podání návrhu na potrestání, podmíněné zastavení trestního stíhání, narovnání, a to postupem upraveným v TŘ (byť zde existují jistá specifika). ZSVM pak samostatně pouze pro mladistvé upravuje speciální druh odklonu, kterým je odstoupení od trestního stíhání mladistvého. V § 68 ZSVM je uvedeno, že zvláštní způsoby řízení je možno v trestních věcech mladistvých použít, jen jestliže se podezření ze spáchání provinění jeví na základě dostatečného objasnění skutkového stavu věci zcela důvodným a mladistvý je připraven nést odpovědnost za spáchaný čin, vypořádat se s jeho příčinami a přičinit se o odstranění škodlivých následků jeho provinění. V případě potřeby lze na mladistvém požadovat, aby se zavázal k chování omezujícím možnosti spáchání dalších provinění. Z uvedeného je zřejmé, že v případě mladistvých je kladen ještě větší důraz na nutnost jeho aktivní spolupráce a je vyzdvižováno výchovné působení odklonů. Byť by se mohlo zdát nadbytečné, že je ve výše citovaném ustanovení ZSVM uvedeno, že podezření ze spáchání provinění musí být důvodné a skutkový stav musí být dostatečně objasněn, má to velký význam, neboť i např. v případě doznání mladistvého ke spáchání provinění toto nezbavuje orgány činné v trestním řízení skutkový stav objasnit bez jakýchkoliv nejasností, a v případě, že existují pochybnosti o důvodnosti trestního stíhání, vylučuje to možnost aplikace odklonu u mladistvého a je třeba postupovat cestou standardního trestního řízení.

Připravenost mladistvého nést odpovědnost za spáchaný čin a připravenost mladistvého vypořádat se s jeho příčinami a přičinit se o odstranění škodlivých následků spáchaného provinění jsou dalšími obecnými podmínky pro užití odklonů v případě mladistvých pachatelů. O splnění těchto podmínek svědčí zejména vnitřní postoj mladistvého k jím spáchanému činu, jenž se navenek projevuje jeho

celkovým chováním po spáchání provinění. Pouze formální přihlášení se k odpovědnosti za spáchaný čin a popř. na toto navazující cituprostý formální projev lítosti samy o sobě nepostačí. Ze strany mladistvého je na tomto místě nutné jeho aktivní jednání, tj. především upřímná omluva poškozenému, učinění kroků k odčinění, anebo alespoň zmírnění škodlivých následků spáchaného činu, přerušování kontaktů se spolupachatelem činu apod.⁷⁰ Přitom není důležité, zda taková snaha byla důsledkem jen jeho vlastního rozhodnutí, nebo byla projevem za pomoci jeho rodinných příslušníků či osob z jeho sociálního okolí (tzv. sociální komunity), anebo i probačních úředníků, zástupců příslušného orgánu sociálně-právní ochrany dětí, apod., neboť v tom se projevují zvláštnosti přístupu k mladistvým jako speciální kategorii obviněných, kteří zpravidla potřebují účinný zájem a pomoc k tomu, aby zanechali protispolečenského chování.⁷¹

Rozdíl při užití podmíněného zastavení trestního stíhání a podmíněného odložení podání návrhu na potrestání vůči dospělému a mladistvému pachateli je např. v tom, že zkušební doba při jejich asperačních variantách může být stanovena maximálně na 3 roky, a ani při jejím prodloužení nesmí zkušební doba tuto délku překročit. Pokud je rozhodováno v parametrech odstavce prvního, zkušební doba může být stanovena ve stejném rozmezí jako u dospělých pachatelů trestné činnosti. Mladistvému pachateli, resp. i osobě blízké věku mladistvého, lze uložit ve výroku usnesení o podmíněném zastavení trestního stíhání i některé z výchovných opatření uvedených v § 15 ZSVM, kdy těmito jsou dohled probačního úředníka, probační program, stanovení výchovných povinností⁷², výchovných omezení⁷³ anebo napomenutí s výstrahou. Odborná

⁷⁰ TIBITANZLOVÁ, A. Odklony v trestním řízení. Praha: Leges, 2018, s. 190

⁷¹ ŠÁMAL, P., MUSIL, J., KUČHTA, J. a kol. Trestní právo procesní. 4. Přepřacované vydání. Praha : C. H. Beck, 2013, s. 763

⁷² Demonstrativní výčet výchovných povinností je uveden v § 18 ZSVM a jedná se zejména o bydlení s rodičem nebo jinou dospělou osobou, která je odpovědná za výchovu mladistvého, zaplacení přiměřené peněžité částky na peněžitou pomoc obětem trestné činnosti, bezplatné vykonání společensky prospěšné činnosti ve volném čase mladistvého, snaha o vyrovnání se s poškozeným, nahrazení škody způsobené proviněním či jiná snaha o odstranění následku provinění, podrobení se léčbě závislosti na návykových látkách anebo podrobení se vodnému programu sociálního výcviku, psychologickému poradenství, terapeutickému programu, vzdělávacímu, doškolovacímu, rekvalifikačnímu či jinému vhodnému programu k rozvíjení sociálních dovedností a osobnosti, které však nejsou probačním programem.

⁷³ Demonstrativní výčet výchovných omezení je uveden v § 19 ZSVM a jedná se zejména o zákaz návštěv určitých akcí, zařízení či jiného nevhodného prostředí, zákaz styku s určitými osobami či zdržování se na určitém místě, zákaz přechovávání určitých předmětů, které by mohly sloužit k páčání dalších provinění, zákaz užívání návykových látek, zákaz účasti na hazardních hrách,

veřejnost dosud nenašla shodu ohledně toho, zda je potřeba souhlas mladistvého s uložením výchovného opatření, kdy já se přikláním k názoru, že by vyžadován být měl, neboť v mnoha jeho podobách vyžaduje součinnost mladistvého obviněného a bez jeho souhlasu a vůle jej dodržovat by pak jeho uložení nebylo efektivní a neplnilo svůj účel. Udělení souhlasu mladistvým obviněným navíc vypovídá o jeho postoji ke své nápravě a může mít vliv na to, zda je vůbec vhodné odklon užít.

6.1 Odstoupení od trestního stíhání mladistvého

Tento typ odklonu spočívá v tom, že za splnění zákonem uložených podmínek může v přípravném řízení státní zástupce a v řízení před soudem soud pro mládež odstoupit od trestního stíhání a zároveň zastavit trestní stíhání z důvodu absence veřejného zájmu na dalším stíhání mladistvého.⁷⁴ Podmínky pro jeho užití jsou specifikovány v § 70 odst. 1 ZSVM, které musí být splněny kumulativně. Musí se jednat o řízení o provinění, na které trestní zákoník stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice nepřevyšuje tři léta, musí chybět veřejný zájem na dalším stíhání mladistvého, a s přihlédnutím k povaze a závažnosti provinění a osobě mladistvého není trestní stíhání účelné a zároveň potrestání není nutné k odvrácení mladistvého od páčání dalších provinění. Může být překvapující, že k aplikaci tohoto institutu není potřeba doznání mladistvého pachatele, nesmí se však zapomínat, že postoj mladistvého k celé věci je rozhodující, a lze tak důvodně předpokládat, že pokud se ke spáchání provinění nedozná, pak s největší pravděpodobností nebude ani činit žádné další aktivní kroky k tomu, aby se vypořádal s příčinami i následky svého protiprávního jednání a snažil se je odčinit, což naopak jsou zase podmínky, bez jejichž splnění by nešlo odstoupit od jeho trestního stíhání. K jeho aplikaci není třeba ani souhlas poškozeného, nicméně opět, obviněný se musí aktivně zapojit do odstranění škodlivých následků, a je na posouzení příslušného orgánu činného v trestním řízení, zda to bude považovat za dostačující. K tomu bude samozřejmě vhodné si

sázkách a hraní na výherních hracích přístrojích či zákaz bez předchozího ohlášení probačnímu úředníkovi změnit místo svého pobytu anebo bezdůvodně změnit zaměstnání.

⁷⁴ <https://verejnazaloba.cz/vice-o-sz/vse-podstatne-o-trestnim-rizeni/odklony>[online].[cit. 2023-01-28]

vyžádat stanovisko poškozeného a jeho případný projevový nesouhlas může značit, že nejsou splněny podmínky k jeho užití. Samotná míra, jakou byl dotčen veřejný zájem, je zpravidla vymezena okruhem narušených společenských vztahů a zájmů a intenzitou zásahu mladistvého do nich při spáchání provinění. Přitom je třeba si uvědomit, že trestní právo chrání v širším veřejném zájmu mimo zájmů společenských (veřejných) i soukromé zájmy poškozených osob, a proto spáchaným proviněním může být dotčen veřejný zájem na ochraně jejich práv.⁷⁵ Odstoupit od trestního stíhání lze zejména v případě, jestliže mladistvý již úspěšně vykonal vhodný probační program, byla úplně nebo alespoň částečně nahrazena škoda způsobená proviněním a poškozený s takovým odškodněním souhlasil, bylo úplně nebo alespoň částečně vráceno bezdůvodné obohacení získané proviněním a poškozený s takovým rozsahem vrácení bezdůvodného obohacení souhlasil, anebo bylo mladistvému vysloveno napomenutí s výstrahou a takové řešení lze považovat z hlediska účelu řízení za dostatečné.⁷⁶ O odstoupení od trestního stíhání se rozhoduje usnesením, proti kterému je přípustná stížnost, která má odkladný účinek. Právo stížnosti v přípravném řízení má pouze mladistvý obviněný, v řízení před soudem i státní zástupce. Poškozený se o odstoupení od trestního stíhání pouze vyrozumí. Poškozený tedy nemá právo stížnosti proti tomuto usnesení. Jedinou možností, jak může poškozený ovlivnit rozhodnutí o odstoupení od trestního stíhání mladistvého, je jeho souhlas s rozsahem a způsobem odškodnění, který je oprávněn vyjádřit ještě před takovým rozhodnutím.⁷⁷ Podobnost tohoto rozhodnutí je možné spatřovat s rozhodnutím o narovnání, neboť i jeho součástí musí být výrok o zastavení trestního stíhání. Pokud mladistvý do 3 dnů od doby, kdy mu bylo oznámeno takové rozhodnutí, prohlásí, že na projednání věci trvá, v řízení se pokračuje ve standardním procesu. V řízení před soudem pak v takovém případě, dojde-li soud pro mládež k závěru o vině mladistvého, dochází k vyslovení viny, avšak trestní opatření se již mladistvému neukládá. Co se týká četnosti užívání tohoto odklonu, z příloh práce je zjevné, že k jeho užití dochází pouze výjimečně, což může být zapříčiněno tím,

⁷⁵ ŠÁMAL, P., MUSIL, J., KUČHTA, J. a kol. Trestní právo procesní. 4. Přepřacované vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 763

⁷⁶ § 70 odst. 3 ZSVM

⁷⁷ [https://verejnazaloba.cz/vice-o-sz/vse-podstatne-o-trestnim-rizeni/odklony\[online\].](https://verejnazaloba.cz/vice-o-sz/vse-podstatne-o-trestnim-rizeni/odklony[online].) [cit. 2023-01-28]

že v trestním řízení proti mladistvému je možné užít i další druhy odklonů, které orgány činné v trestním řízení jednoduše preferují.

7 Úprava odklonů na Slovensku

Ke komparaci se zahraniční úpravou jsem si vybral Slovenskou republiku, která se po rozdělení Československé republiky a s vyvstáním nutnosti nové právní úpravy rovněž rozhodla do trestního řádu začlenit úpravu odklonů, a to jako první v roce 1994 institut podmíněného zastavení trestního stíhání. Tato kapitola bude věnována zejména odlišnostem od české právní úpravy. S přijetím zákona č. 301/2005 Z. z., trestný poriadok⁷⁸, byla úprava podmíněného zastavení trestního řádu včleněna do ustanovení § 216 a § 217. Na Slovensku je možné podmíněně zastavit trestní stíhání rovněž v případě řízení o přečinu, avšak na rozdíl od České republiky pouze v případě přečinu s horní hranicí trestní sazby do pěti let. Další limitace jeho užití pak spočívá v tom, že i pokud se jedná o řízení o přečinu s horní hranicí trestní sazby do pěti let, podmíněně zastavit trestní stíhání nelze v případě, že byla trestným činem způsobena smrt osoby, pokud se jedná o trestní stíhání pro korupci nebo je vedeno trestní stíhání proti veřejnému činiteli anebo zahraničnímu činiteli pro trestný čin spáchaný v souvislosti s výkonem jejich pravomoci a v rámci jejich odpovědnosti. Na rozdíl od českého TŘ ve slovenské úpravě není potřeba, aby se obviněný ke spáchání trestné činnosti doznal, ale postačí prohlášení o spáchání skutku, pro který je stíhán, o kterém nesmí být důvodné pochybnosti stran jeho vážnosti, srozumitelnosti a svobodnosti jeho učinění. STŘ neobsahuje možnost užití asperačních variant tak, jak je známe z české úpravy § 307 odst. 2 TŘ, obviněnému je možné pouze uložit přiměřená omezení či povinnosti směřující k vedení řádného života anebo ke zdržení se činnosti, která vedla ke spáchání přečinu. V dalších podmínkách aplikace se slovenská právní úprava podmíněného zastavení trestního stíhání co do nutnosti souhlasu obviněného, dostatečnosti rozhodnutí a náhrady škody prakticky shoduje s tou českou, až na délku zkušební doby, kterou je na Slovensku možné uložit v rozmezí od jednoho roku do pěti let. Fikce osvědčení se ve zkušební době podmíněného zastavení trestního stíhání je možná až po dvou letech od uplynutí zkušební doby, přitom v českém právním řádu činí taková doba pouze jeden rok.

⁷⁸ Zákon č. 301/2005 Z. z., trestný poriadok (dále jen „STŘ“)

STŘ dále obsahuje v ustanovení § 218 a § 219 samostatnou úpravu dalšího odklonu, který je českému trestnímu právu neznámý, a to podmíněného zastavení trestního stíhání spolupracujícího obviněného. Slovenský zákonodárce v těchto ustanoveních vyzdvihuje obviněné (vyjma organizátorů, návodců a objednatelů trestního činu) spolupracující na objasnění taxativně vymezených trestných činů, případně zločinů spáchaných organizovanou skupinou anebo zločineckou skupinou, ve kterých zájem společnosti na jejich objasnění převyšuje zájem na trestním stíhání obviněného pro takový trestný čin. Vzhledem k tomu, že se jedná o velmi závažné trestné činy, zkušební ukládaná obviněnému se musí pohybovat v rozmezí od dvou do deseti let. Smyslem tohoto institutu není adekvátní společenská reakce na spáchaný čin, nýbrž jde o nástroj, který by měl přispět k efektivnějšímu odhalování organizované kriminality a jiných závažných forem trestné činnosti.⁷⁹

Posledním druhem odklonu upraveným ve STŘ je smír, který má prakticky totožné podmínky aplikace s českou úpravou narovnání, vyjma horní hranice trestní sazby u přečinu (pěti let) a kategorizace trestných činů stejně jako u podmíněného zastavení trestního stíhání v STŘ, u nichž nelze smír schválit a zastavit trestní stíhání. Další významnější odlišnost lze spatřovat v tom, že k výsledku obviněného a poškozeného před schválením smíru nemusí být přistoupeno obligatorně, ale jen když to vyžadují okolnosti případu, a že proti usnesení o schválení smíru a zastavení trestního stíhání nemůže obviněný ani poškozený podat stížnost.

Podmíněné zastavení trestního stíhání, podmíněné zastavení trestního stíhání spolupracujícího obviněného a smír jsou dle STŘ jedinými možnými formami odklonů. Na rozdíl od české právní úpravy se tedy na Slovensku neuplatňuje zvláštní forma odklonu aplikovatelná pouze v trestních věcech mladistvých, ani zvláštní forma odklonu aplikovatelná ve zkráceném přípravném řízení, neboť zde neexistuje speciální zákon o soudnictví ve věcech mládeže ani zkrácené přípravné řízení v podobě, jak je koncipováno v České republice.⁸⁰

⁷⁹ TIBITANZLOVÁ, A. Odklony v trestním řízení. Praha: Leges, 2018, s. 253

⁸⁰ Tamtéž, s. 250

Závěr

Ve své bakalářské práci jsem se věnoval problematice odklonů upravené v TRŘ a ZSVM, přitom největší pozornost byla věnována právě podmíněnému zastavení trestního stíhání jako nejstaršímu z odklonů v českém právním řádu. Z bohaté judikatury soudů a neustálé novelizace podmínek jejich užití je zřejmé, že je v zájmu odborné i laické veřejnosti, aby docházelo v případě splnění zákonných podmínek k co nejčastější aplikaci odklonů. Zavedení odklonů znamená pro řízení ukázkové naplnění principu procesní ekonomie, neboť jeho užití je oproti standardnímu řízení jak časově, tak i finančně výhodnější. Nezanedbatelné pozitivum spočívá v odlehčení přetížené justice, zejména od tzv. bagatelních případů, tj. případů nejmenší závažnosti, při kterých je vedení standardního řízení zcela bezúčelné. Řízení o odklonu je zároveň efektivnější, a to jak ve vztahu k pachateli, který se vyhne odsuzujícímu rozsudku a současně i záznamu v rejstříku trestů, tak i ve vztahu k poškozenému, který se účinněji domůže svých práv.⁸¹

Co se týká aktuální úpravy odklonů, domnívám se, že byt' je vyvíjen tlak na jejich častější využívání, je zcela v pořádku, že se stále zachovala fakultativnost takového postupu, která nutí podezřelého, příp. obviněného, se aktivně zapojit do probíhajícího trestního řízení, uvědomit si následky svého jednání, a vyvinout snahu k jejich odčinění, kdy "odměnou" je pak procesní postup, který nevede k vydání odsuzujícího rozsudku. Není možné pachatele trestné činnosti nutit, aby se snažil splnit podmínky pro jejich aplikaci. Rovněž se domnívám, že nedílnou součástí u podmíněného zastavení trestního stíhání a podmíněného odložení podání návrhu na potrestání by měla zůstat podmínka spočívající v doznání, neboť pouze ta svědčí o vnitřních pohnutkách pachatele a o jeho uvědomění si toho, že spáchal něco protiprávního, kdy odstranění této podmínky by vedlo k vyprázdňování těchto institutů.

Cílem této práce bylo zejména podat ucelený náhled na problematiku odklonů a upozornit na problémy, které se k jejich aplikaci váží. Častějšímu užívání odklonů by mohlo pomoci, kdyby již v rané fázi trestního řízení docházelo

⁸¹ KREJČOVÁ, M. Odklony v trestním řízení. Brno, 2014, 81 s. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Právnická fakulta, Katedra trestního práva. Vedoucí práce Milana Hrušáková

ze strany policejního orgánu k obligatornímu podrobnému a výslovnému poučování o možnostech užití odklonu a jeho podmínkách, kdy v tomto směru by se takové písemné poučení staly nedílnou součástí každého výsledku podezřelého či obviněného. Pomoci by mohla i užší spolupráce policejního orgánu s Probační a mediační službou, kterou by ve vhodných případech zejména v případech mladistvých pachatelů mohl sám policejní orgán s ohledem na postoj obviněného vyrozumět o probíhajícím trestním řízení, stejně tak by bylo vhodné, aby o možnosti kontaktovat Probační a mediační službu a spolupracovat s ní na vytváření podmínek pro užití odklonu byl poučen i pachatel trestné činnosti.

Ze statistik Nejvyššího státního zastupitelství bylo zjištěno, že podmíněným zastavením trestního stíhání bylo v roce 2021 skončeno přípravné řízení celkem u 2.627 osob (7,98 % osob původně stíhaných ve vyšetřování). Ve zkráceném přípravném řízení bylo u 1.502 osob (4,78 % ze všech osob řešených ve zkráceném přípravném řízení) podmíněně odloženo podání návrhu na potrestání. Narovnání se nadále používá jenom sporadicky, konkrétně v roce 2021 bylo použito v 60 případech.⁸² Byť hlavní překážkou pro užití odklonů může být neochota doznat se ke spáchání skutku, neochota k náhradě škody nebo k uzavření dohody o její náhradě v přípravném řízení či ve zkráceném přípravném řízení, a to v případech, v nichž by to přicházelo v úvahu, lze se oprávněně domnívat, že to může být způsobeno i neochotou orgánů činných v trestním řízení prosazovat tyto způsoby vyřízení věci, které jsou spojeny s nutností i jejich větší aktivity. Je tedy na místě i orgány činné v trestním řízení neustále edukovat a vyrozumívat o kladech těchto alternativních způsobů řešení trestních věcí a vyzývat je k větší aktivitě, v přípravném řízení ideálně zejména prostřednictvím metodiky Nejvyššího státního zastupitelství.

⁸² Zpráva o činnosti státního zastupitelství za rok 2021, textová část, ze dne 28. 6. 2022, sp. zn. 4 NZN 501/2022

Seznam použité literatury a pramenů

Seznam knižní literatury

- FENYK, J., CÍSAŘOVÁ, D., GŘIVNA, T. a kol. Trestní právo procesní. 7. Vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019
- GŘIVNA, T., ŠÁMAL, P., VÁLKOVÁ, H. a kol. Oběti trestných činů. Komentář. 2. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2020
- JELÍNEK, J. a kol. Trestní právo procesní. 4. vydání. Praha: Leges, 2016
- JELÍNEK, J. a kol. Trestní právo procesní. 6. vydání. Praha: Leges, 2021
- OSMANČÍK, O. a kol. K problematice alternativních trestů a opatření. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 1996
- ŠÁMAL, P. a kol. Trestní řád I. § 1 až 156. Komentář. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013
- ŠÁMAL, P. a kol. Trestní řád II. § 157 až 314. Komentář. 7. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2013
- ŠÁMAL, P. a kol. Trestní řád: komentář. 7., dopl. a přeprac. vyd. Praha: C.H.Beck, 2013, 3. sv. Velké komentáře
- ŠÁMAL, P., MUSIL, J., KUČTA, J. a kol. Trestní právo procesní. 4. Přepracované vydání. Praha: C. H. Beck, 2013
- ŠČERBA, F. Alternativní tresty a opatření v nové právní úpravě. 2. Vydání. Praha: Leges, 2014
- TIBITANZLOVÁ, A. Odklony v trestním řízení. Praha: Leges, 2018

Seznam judikatury

- Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 28. 8. 2014, sp. zn. 6 Tdo 992/2014
- Usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 19. 8. 2003, sp. zn. 10 To 336/2003
- Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 3. 5. 2005, sp. zn. 4 To 383/2005
- Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 17. 9. 2014, sp. zn. 5 Tz 41/2014
- Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 11. 1. 2012, sp. zn. 8Tdo1571/2011

- Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 5. 9. 2012, sp. zn. 5 Tdo 859/2012
- Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 19. 12. 2012, sp. zn. 15 Tdo 1128/2012
- Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 18. 12. 2012, sp. zn. 4 Tdo 1515/2012
- Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 21. 8. 2001, sp. zn. 7 To 317/2001
- Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 14. 4. 2015, sp. zn. 4 Tdo 6/2015
- Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 20. 3. 1997, sp. zn. 4 To 1 83/97
- Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 18. 11. 2003, sp. zn. 4 Tz 156/2003

Seznam odborné literatury a internetových zdrojů

- <http://www.trestni-rizeni.com/vyklad-pojmu/organy-cinne-v-trestnim-rizeni>[online].[cit. 2022-07-15]
- <https://verejnazaloba.cz/vice-o-sz/vse-podstatne-o-trestnim-rizeni/odklony>[online].[cit. 2023-01-28]
- KARABEC, Z. Koncept restorativní justice. In: Restorativní justice. Sborník příspěvků a dokumentů. Ed. Z. Karabec. Institut pro kriminologii a sociální prevenci. Praha, 2003
- KREJČOVÁ, M. Odklony v trestním řízení. Brno, 2014, 81 s. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Právnická fakulta, Katedra trestního práva. Vedoucí práce Milana Hrušáková
- Stanovisko Nejvyššího státního zastupitelství ke sjednocení výkladů zákonů a jiných právních předpisů ze dne 23. 11. 2022, sp. zn. 1 SL 725/2022
- Zpráva o činnosti státního zastupitelství za rok 2021, textová část, ze dne 28. 6. 2022, sp. zn. 4 NZN 501/2022

Seznam příloh

PŘÍLOHA 1: *Aplikace odklonů u obvodních státních zastupitelství v obvodu Městského státního zastupitelství v Praze za rok 2021 a 2021*

PŘÍLOHA 2: *Aplikace odklonů u obvodních soudů v obvodu Městského soudu v Praze za rok 2021 a 2021*

Přílohy práce

PŘÍLOHA 1: *Aplikace odklonů u obvodních státních zastupitelství v obvodu Městského státního zastupitelství v Praze za rok 2021 a 2021*

Tabulka 1: Období od 1. 1. 2021 do 31. 12. 2021

	§ 307 odst. 1 TŘ	§ 307 odst. 2 TŘ	§ 179g odst. 1 TŘ	§ 179g odst. 2 TŘ	§ 309 odst. 1 TŘ	§ 70 ZSMV
OSZ Praha 1	15	13	9	1	0	0
OSZ Praha 2	21	5	4	2	0	0
OSZ Praha 3	16	6	3	2	0	0
OSZ Praha 4	47	18	11	3	0	1
OSZ Praha 5	42	14	8	4	0	0
OSZ Praha 6	42	5	6	28	0	0
OSZ Praha 7	15	1	3	1	0	0
OSZ Praha 8	28	3	5	6	0	0
OSZ Praha 9	59	29	8	24	0	0
OSZ Praha 10	24	13	13	14	0	0

Tabulka 2: Období od 1. 1. 2022 do 31. 12. 2022

	§ 307 odst. 1 TŘ	§ 307 odst. 2 TŘ	§ 179g odst. 1 TŘ	§ 179g odst. 2 TŘ	§ 309 odst. 1 TŘ	§ 70 ZSMV
OSZ Praha 1	13	26	13	7	0	0
OSZ Praha 2	19	3	5	1	0	0
OSZ Praha 3	8	8	5	4	0	0
OSZ Praha 4	31	14	15	1	0	0
OSZ Praha 5	29	8	7	4	0	0
OSZ Praha 6	27	16	13	47	0	0
OSZ Praha 7	12	0	7	3	0	0
OSZ Praha 8	5	1	2	3	0	0
OSZ Praha 9	44	20	11	28	0	0
OSZ Praha 10	13	28	10	10	0	0

Pozn.: Na dotaz, zda bylo v období od 1. 1. 2016 do 31. 12. 2021 v případě rozhodnutí o neosvědčení se podezřelého ve zkušební době podmíněného odložení podání návrhu na potrestání podle § 179h odst. 3 TŘ zahájeno trestní stíhání obviněného nebo byl podán k soudu návrh na potrestání podezřelého bylo zjištěno, že všechna státní zastupitelství vyjma OSZ pro Prahu 6 a OSZ pro Prahu 10 postupovala cestou podání návrhu na potrestání.

PŘÍLOHA 2: Aplikace odklonů u obvodních soudů v obvodu Městského soudu v Praze za rok 2021 a 2021

Tabulka 1: Období od 1. 1. 2021 do 31. 12. 2021

	§ 307 odst. 1 TŘ	§ 307 odst. 2 TŘ	§ 309 odst. 1 TŘ	§ 70 ZSVM
OS Praha 1	4	6	0	0
OS Praha 2	7	12	0	0
OS Praha 3	5	0	0	0
OS Praha 4	25	6	0	0
OS Praha 5	12	15	1	0
OS Praha 6	6	0	0	0
OS Praha 7	2	10	1	0
OS Praha 8	10	6	0	0
OS Praha 9	12	10	0	0
OS Praha 10	12	12	0	0

Tabulka 2: Období od 1. 1. 2022 do 31. 12. 2022

	§ 307 odst. 1 TŘ	§ 307 odst. 2 TŘ	§ 309 odst. 1 TŘ	§ 70 ZSVM
OS Praha 1	5	12	0	0
OS Praha 2	4	15	1	0
OS Praha 3	5	5	0	0
OS Praha 4	21	11	0	0
OS Praha 5	15	20	1	0
OS Praha 6	15	0	0	0
OS Praha 7	6	9	0	0
OS Praha 8	24	18	2	0
OS Praha 9	10	6	0	0
OS Praha 10	19	10	0	0